

IEDEREEN TELT MEE!

Resultaten derde ETHOS-telling van
dak- en thuisloosheid in 57 gemeenten

Colofon

De ETHOS-telling is een initiatief van Hogeschool Utrecht en Kansfonds.

Uitvoering: Hogeschool Utrecht, Lectoraat Wonen en Welzijn

Auteurs: Marte Kuijpers MSc, Dr. Sandra Schel, Annabel Scheepers Msc, Dr. Marjam Smeekens, Dr. Gercoline van Beek & Drs. Dorieke Wewerinke

Met dank aan: Robin Heijna, Anke van Gorp, Lincy Scholten, Pien de Jonge, Martine Zanen, Aline Korver, Ronja Bruijns-Shoblak, Catelijne Akkermans, Esther van Eijk en Lia van Doorn

Met medewerking van regio's: Amsterdam-Amstelland, Den Haag, Noordkop, Eindhoven, IJssel-Vecht, Maastricht-Heuvelland, Maassluis-Vlaardingen-Schiedam, Valleiregio en Zaanstreek

Coördinatie Kansfonds: Willem van Sermondt, Esther Vogel en Eva Mos
Vormgeving: Ontwerpstudio Spanjaard
Ervaringsverhalen: Valerie Kierkels
Fotografie: Marieke Odekerken

Datum publicatie: 8 oktober 2025

Deze publieksrapportage geeft een samenvatting van de resultaten die staan weergegeven in de onderzoeksrapportages van de negen deelnemende regio's.

Bronvermelding bij gebruik van deze rapportage: Kuijpers, M., Schel, S., Scheepers, A., Smeekens, M.V., Van Beek, G. & Wewerinke, D., (2025). Iedereen telt mee! Resultaten derde ETHOS-telling van dak- en thuisloosheid in 57 gemeenten. Utrecht: Hogeschool Utrecht.

Dit onderzoek en project is mogelijk gemaakt met financiering van Kansfonds, Fonds 1818, Fonds Schiedam Vlaardingen en omstreken, Dioraphte en het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

NAAR
BELANGRIJKSTE
CONCLUSIES

Voorwoord 4

Onderzoeksmethode 6

Resultaten derde telronde in negen regio's 9

Resultaten per regio 14

- Amsterdam-Amstelland 15
- Den Haag 17
- Eindhoven 19
- IJssel-Vecht 21
- Maassluis-Vlaardingen-Schiedam 23
- Maastricht-Heuvelland 25
- Noordkop 27
- Valleiregio 29
- Zaanstreek 31

Dak- en thuisloosheid in de grote steden 33

Belangrijkste conclusies 35

Reflectie op de telling 38

Ervaringsverhalen 41

- Corine 42
- Natasja 46
- Anoeska 50
- Kiz 54

Van inzicht naar actie 57

Structureel inzicht in dak- en thuisloosheid 61

Bronnen 64

Voorwoord

Wat begon als een kleinschalige pilot in twee regio's, is inmiddels uitgegroeid tot een telling van substantiële omvang. In april 2025 werd voor het derde jaar op rij de ETHOS-telling uitgevoerd. Het doel van deze telling is om de aantallen, leefsituaties en profielkenmerken van dak- en thuisloze mensen in Nederlandse regio's in kaart te brengen. Bij de telling wordt de ETHOS-Light definitie gebruikt, die een breed scala aan leefsituaties van dak- en thuisloosheid omvat. De telmethode maakt het mogelijk om ook mensen te tellen die vaak buiten beeld blijven in bestaande registraties en daarmee verborgen dak- en thuisloosheid zichtbaar te maken. Daardoor krijgen we beter zicht op de werkelijke aard en omvang van dak- en thuisloosheid in Nederland.

Deze derde ronde van de telling vormt een belangrijke mijlpaal. De telling groeide dit jaar aanzienlijk in omvang: maar liefst 9 regio's en 57 gemeenten namen deel, een forse uitbreiding ten opzichte van voorgaande jaren. Voor het eerst werd ook in G4-steden geteld, namelijk in Amsterdam (regio Amsterdam-Amstelland) en Den Haag (regio Den Haag). Hun deelname is belangrijk, omdat we weten dat dakloze mensen relatief vaker in grote steden verblijven. Door ook in de grote steden te tellen, ontstaat een realistischer en representatiever beeld van de aard en omvang van dak- en thuisloosheid in Nederland. Dit is een belangrijke stap richting heldere en betrouwbare cijfers voor heel Nederland.

Hogeschool Utrecht en Kansfonds

Onderzoeksmethode

De ETHOS-Light definitie

Een van de doelen van het Nationaal Actieplan Dakloosheid: *Eerst een Thuis (2023–2030)*⁽¹⁾ is dat alle regio's in Nederland dakloosheid in beeld brengen aan de hand van de ETHOS-Light definitie. Deze Europese definitie van dakloosheid is binnen Europa de meest geaccepteerde en onderbouwde standaard om dakloosheid in kaart te brengen⁽²⁾. ETHOS staat voor 'European Typology of Homelessness and Housing Exclusion' en definieert dakloosheid als een gebrek aan volwaardige huisvesting⁽³⁾. De brede ETHOS-definitie omvat in totaal 13 categorieën van uitsluiting van behoorlijke huisvesting. Voor het meten van dakloosheid werd in 2006 een afgeslankte versie van de ETHOS-definitie geïntroduceerd met 6 categorieën: ETHOS-Light⁽³⁾. In lijn met de aanpak van de Katholieke Universiteit Leuven voegen wij een zevende categorie toe: mensen met een dreigende huisuitzetting zonder passende vervolghuisvesting. Ook in Nederland is dit een bekende route naar dakloosheid.

Leefsituatie als uitgangspunt voor dak- en thuisloosheid

De ETHOS-Light definitie bepaalt dak- of thuisloosheid op basis van iemands leefsituatie. Alle mensen in een leefsituatie van dak- of thuisloosheid (de ETHOS-Light categorieën) worden meegeteld, ook mensen die worden aangemerkt als zelf-redzaam of niet rechthebbend. Hierdoor geeft de telling zicht op groepen die in eerdere cijfers buiten beeld blijven.

Figuur 1

ETHOS-Light categorieën + dreigende huisuitzetting

- 1 Mensen die leven in de openbare ruimte
- 2 Mensen in de noodopvang voor dakloze mensen
- 3 Mensen in tijdelijke opvang voor dakloze mensen
- 4 Mensen die een instelling verlaten zonder vervolghuisvesting en mensen die langer in een instelling verblijven wegens gebrek aan passende vervolghuisvesting
- 5 Mensen in niet-conventionele woonruimten vanwege een gebrek aan passende huisvesting
- 6 Mensen die tijdelijk verblijven bij familie, vrienden of derden
- + Mensen met een dreigende huisuitzetting zonder passende vervolghuisvesting

Brede telling in samenwerking met lokale organisaties

De ETHOS-telling is een *extended service-based count*, waarbij wordt samengewerkt met zoveel mogelijk lokale organisaties die in contact staan met dak- en thuisloze personen. Medewerkers van deze organisaties vullen voor iedereen in een situatie van dak- en thuisloosheid een korte vragenlijst in. Zo worden niet alleen aantallen in beeld gebracht, maar worden ook belangrijke profielkenmerken zoals leeftijd, duur dakloosheid, nationaliteit of samenstelling huishouden verzameld. Er wordt geteld op één specifieke dag in een geografisch afgebakend gebied. Daarmee is deze telling een zogeheten *point-in-time* telling. Op 8 april 2025 vond de ETHOS-telling plaats in regio Amsterdam-Amstelland, Den Haag, Eindhoven en Maas-luis-Vlaardingen-Schiedam; op 10 april in regio IJssel-Vecht, Maastricht-Heuvelland, Noordkop, Valleiregio en Zaanstreek.

Organisatie van de telling

De tellingen worden gecoördineerd door een regionale coördinator, in dienst bij de betreffende regio. Zij werken nauw samen met het onderzoeksteam en een regionale werkgroep met vertegenwoordigers van deelnemende organisaties, waaronder ook mensen met ervaringskennis. Gezamenlijk werd in kaart gebracht welke organisaties contact hebben met mensen in verschillende leefsituaties van dak- en thuisloosheid. Naast opvangorganisaties en bemoeizorg namen buurtteams, (school)maatschappelijk werk, welzijnsorganisaties, jeugdhulpverlening, verloskundigen, organisaties voor sekswerkers, boswachters, havenopzichters, woningcorporaties, kerken, gemeentelijke afdelingen zoals burgerzaken en werk en inkomen,

GGZ-instellingen, penitentiaire inrichtingen, ziekenhuizen, campings en vakantieparken en vele andere organisaties deel aan de telling. In totaal namen 645 organisaties deel. Ter voorbereiding op de telling verzorgde het onderzoeksteam (online) informatiesessies waarin deelnemende organisaties werden geïnstrueerd over het correct invullen van de vragenlijsten.

Uitfilteren van dubbeltellingen

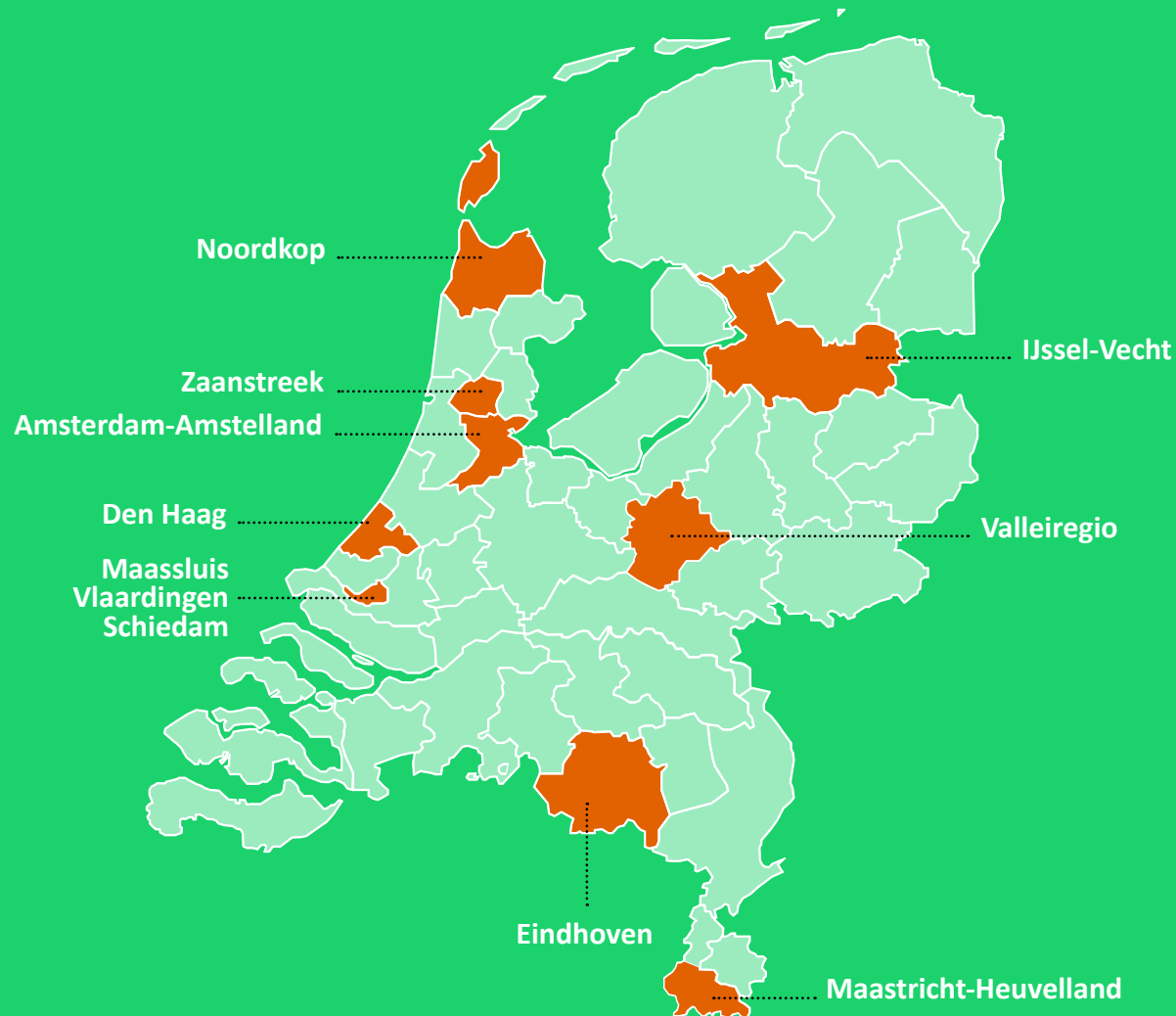
Om herleidbaarheid te voorkomen, zijn in de vragenlijsten geen namen of BSN-nummers opgenomen. Dubbeltellingen werden uitgefilterd aan de hand van een gepseudonimiseerde naamcode bestaande uit de eerste letter van de voornaam en de eerste en laatste letter van de (volledige) achternaam.

Toetsing van de resultaten in de regio

Om te toetsen in hoeverre de resultaten een goede weerspiegeling zijn van de werkelijke situatie in de regio werden de resultaten tijdens feedbackbijeenkomsten voorgelegd aan vertegenwoordigers van de telorganisaties en medewerkers van de deelnemende gemeenten. Zij reflecteerden uitgebreid op de resultaten. Daarmee werd nagegaan in hoeverre de resultaten aansluiten bij de situatie in de regio.

Meer informatie over de onderzoeksmethode en een uitgebreide weergave van de resultaten per regio is te vinden in de uitgebreide regionale onderzoeksrapportages via [ETHOS-telling dak- en thuisloosheid | Hogeschool Utrecht](#)

Resultaten derde telronde in negen regio's

9 regio's
57 gemeenten
4.094.693 inwoners

ETHOS-Light categorie	Volwassenen	%	Mannen	%	Vrouwen	%	Kinderen	%
1 In openbare ruimte	2.393	10%	2.062	14%	275	4%	19	<1%
2 In noodopvang voor dakloze mensen	1.392	6%	961	6%	403	5%	207	5%
3 In tijdelijke opvang voor dakloze mensen	4.268	17%	2.643	18%	1.576	21%	1.109	27%
4 In instelling	2.409	10%	835	6%	299	4%	302	7%
5 In niet-conventionele woonruimte (stacaravan, auto...)	4.387	18%	2.326	15%	1.760	23%	766	19%
6 Bij familie/vrienden/derden	7.548	31%	4.704	31%	2.640	35%	1.297	32%
+ Dreigende huisuitzetting	510	2%	266	2%	211	3%	202	5%
Situatie op teldag onbekend, dakloosheid wel bevestigd	1.752	7%	1.215	8%	426	6%	160	4%
Totaal	24.659	100%	15.012	100%	7.590	100%	4.062	100%

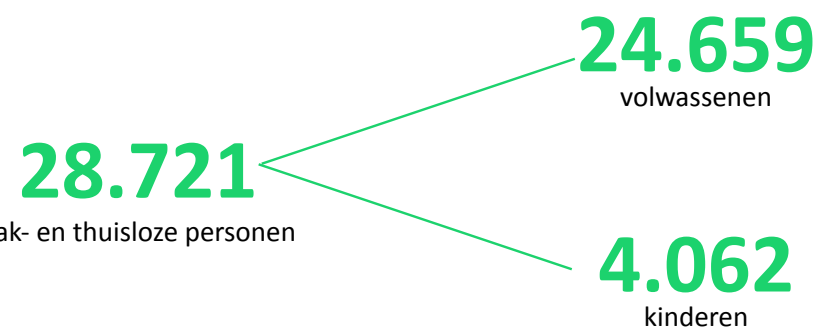
De aantallen mannen en vrouwen tellen niet op tot het aantal volwassenen, omdat personen met andere, non-binaire of onbekende genderidentiteit niet zijn weergegeven in deze tabel.
Door tussentijdse afronding tellen de percentages niet altijd op tot 100%.

57 GEMEENTEN IN NEGEN REGIO'S:

Amsterdam-Amstelland; Den Haag; Eindhoven;
IJssel-Vecht; Maassluis-Vlaardingen-Schiedam;
Maastricht-Heuvelland; Noordkop; Valleiregio;
Zaanstreek

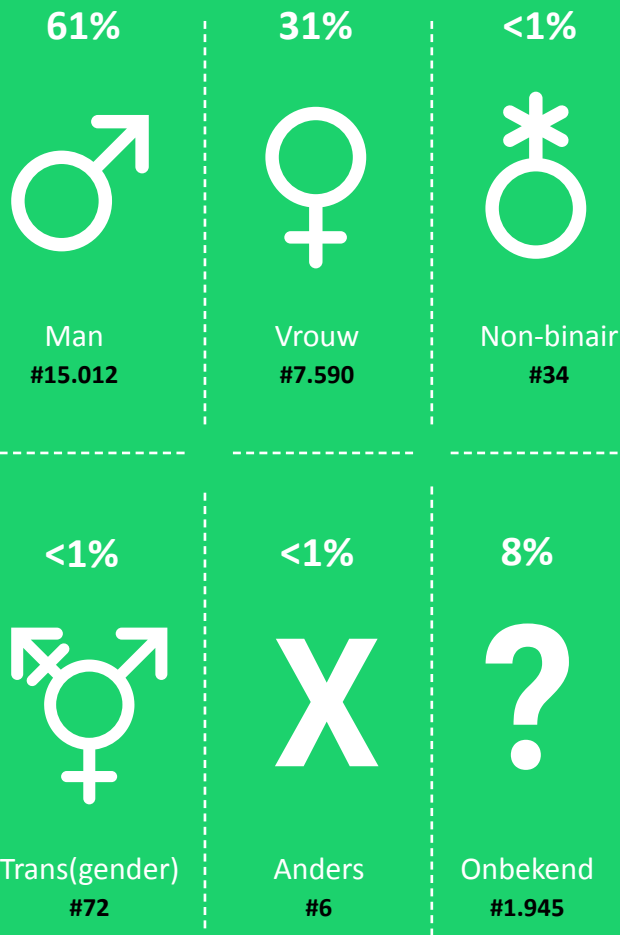
8 en 10 april 2025

645 deelnemende organisaties

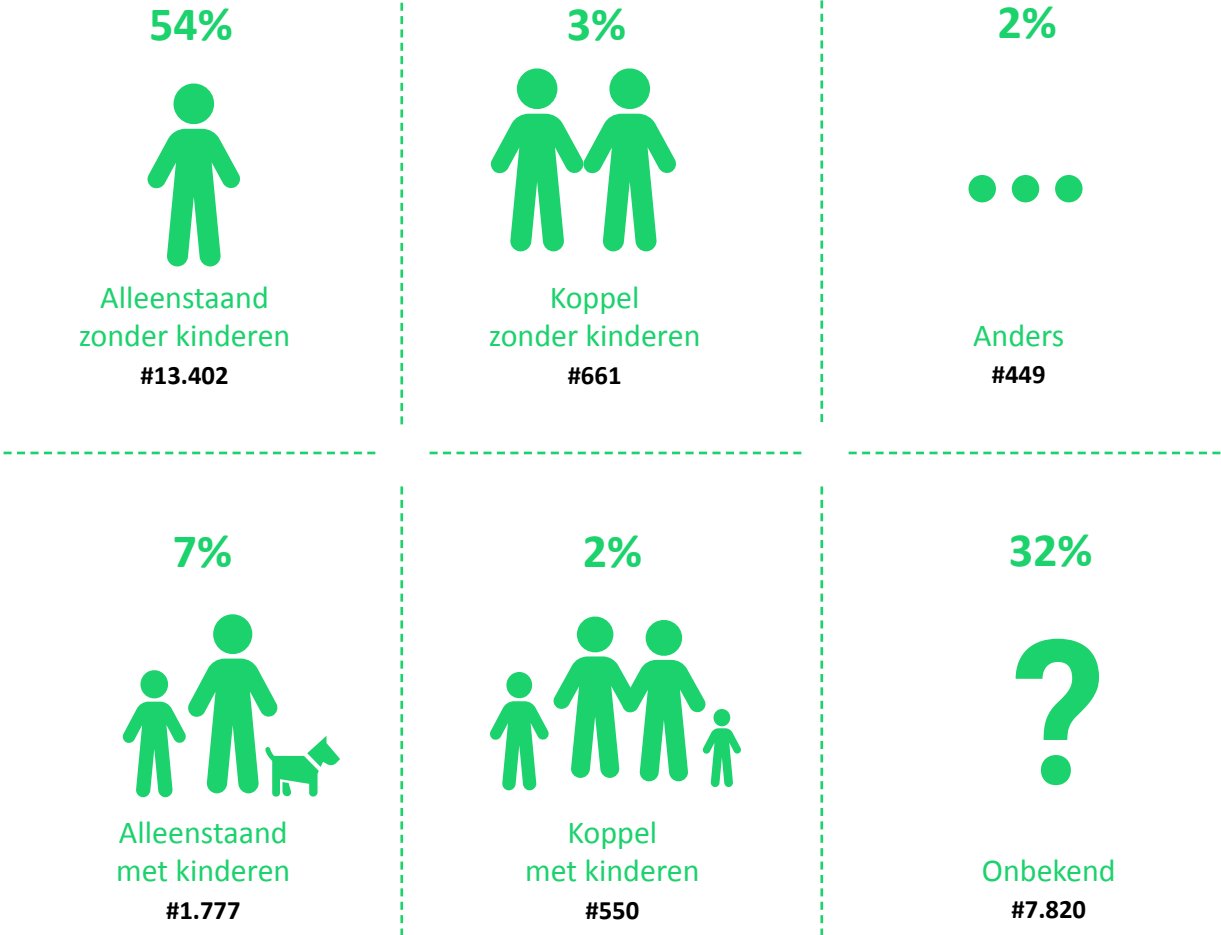

Daarnaast zijn **7.415** kinderen (<18 jaar) indirect betrokken bij een situatie van dak- of thuisloze ouder. Dit betekent dat het kind zelf niet dak- of thuisloos is, maar een of beide ouders wel.

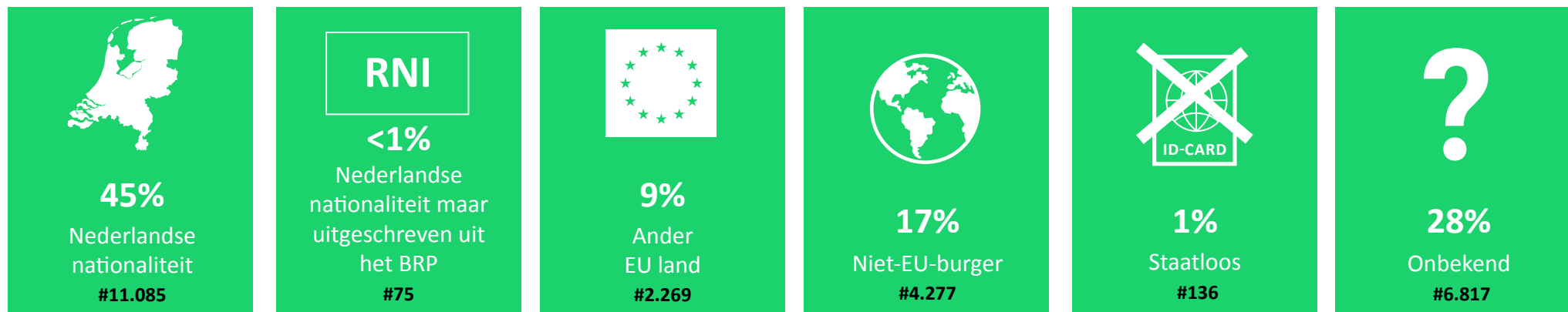
GENDER #24.659

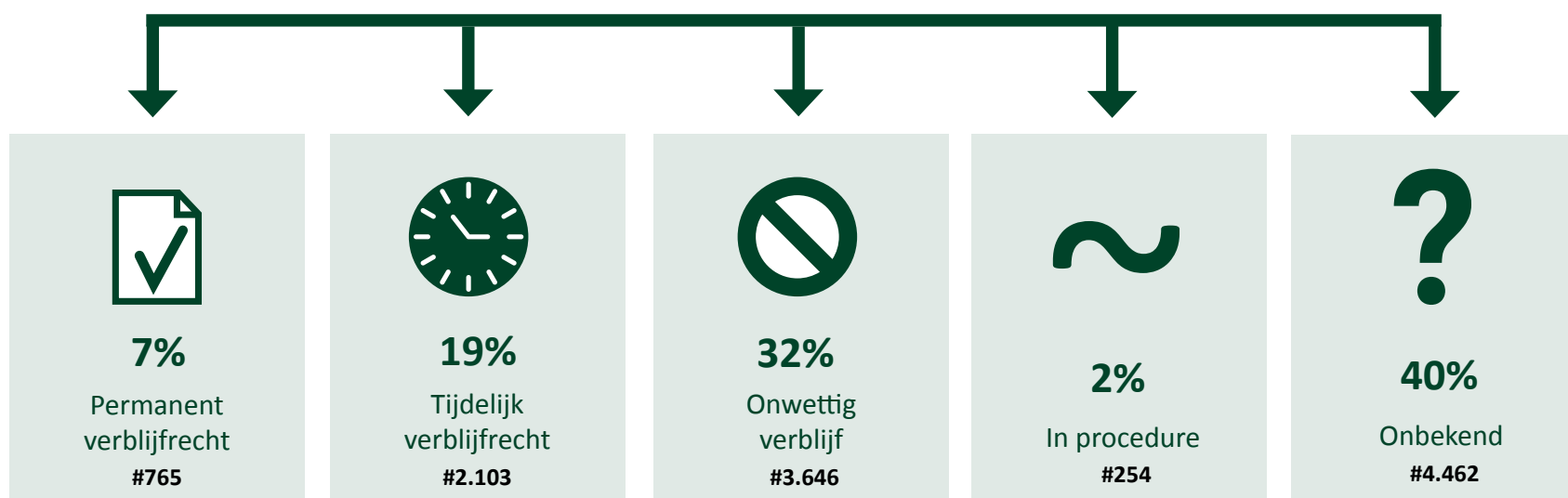
SAMENSTELLING HUISHOUDEN #24.659

NATIONALITEIT #24.659

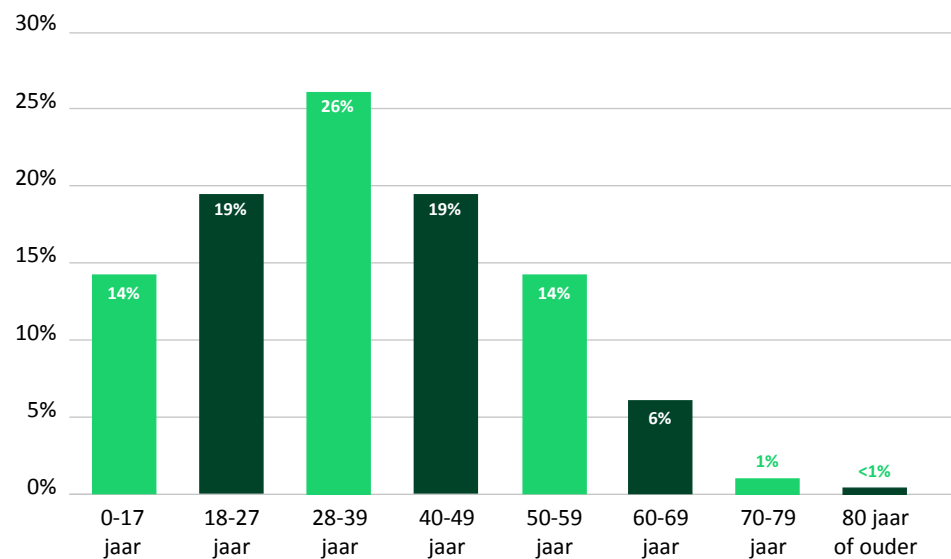
VERBLIJFSSTATUS #11.230

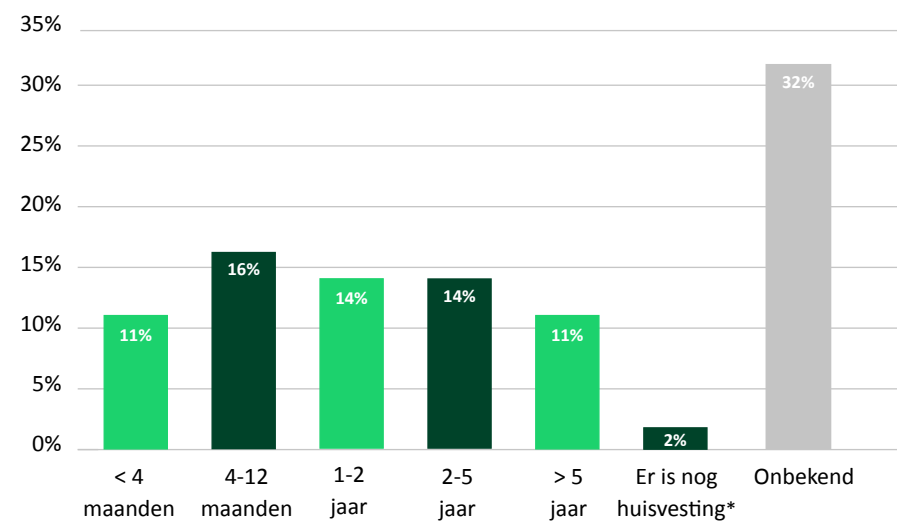
Aantal
verschillende
nationaliteiten

155

LEEFTIJD #28.721

DUUR DAK- EN THUISLOOSHEID #24.659

* Dit betreft personen met een dreigende huisuitzetting

Resultaten per regio

- > Amsterdam-Amstelland
- > Den Haag
- > Eindhoven
- > IJssel-Vecht
- > Maassluis-Vlaardingen-Schiedam
- > Maastricht-Heuvelland
- > Noordkop
- > Valleiregio
- > Zaanstreek

8 april 2025

119 deelnemende organisaties

Totaal regio Amsterdam-Amstelland

11.352
volwassenen

13.070
dak- en thuisloze personen

1.718
kinderen

Daarnaast zijn **3.183** kinderen (<18 jaar) indirect betrokken bij situatie van dak- of thuisloze ouder. Dit betekent dat het kind zelf niet dak- of thuisloos is, maar een of beide ouders wel.

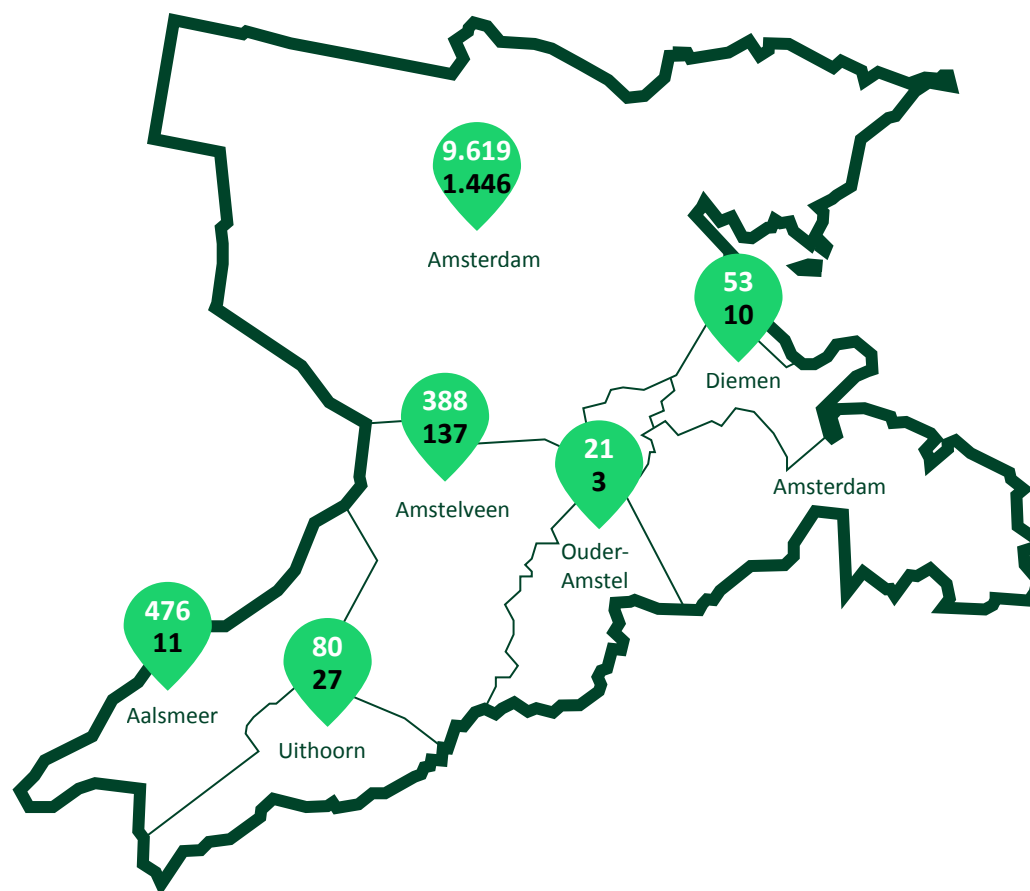
Verblijfplaats 8 april

214
20

in andere regio

501
64

onbekend*

* Van de door het COA geregistreerde personen is niet bekend in welke gemeente zij binnen de regio verblijven. Daarom zijn ze bij onbekend opgeteld.

x = aantal volwassenen
x = aantal kinderen

Verblijfplaats 8 april

Verblijfplaats	Volwassenen	%	Mannen	%	Vrouwen	%	Kinderen	%
1 In openbare ruimte	1.353	12%	1.195	17%	120	4%	14	1%
2 In noodopvang voor dakloze mensen	640	6%	389	5%	236	7%	200	12%
3 In tijdelijke opvang voor dakloze mensen	2.026	18%	1.404	19%	597	17%	381	22%
4 In instelling	717	6%	256	4%	107	3%	66	4%
5 In niet-conventionele woonruimte (stacaravan, auto...)	1.420	13%	841	12%	531	15%	169	10%
6 Bij familie/vrienden/derden	3.649	32%	2.093	29%	1.442	42%	667	39%
+ Dreigende huisuitzetting	222	2%	103	1%	106	3%	87	5%
Situatie op teldag onbekend, dakloosheid wel bevestigd	1.325	12%	934	13%	314	9%	134	8%
Totaal	11.352	100%	7.215	100%	3.453	100%	1.718	100%

De aantallen mannen en vrouwen tellen niet op tot het aantal volwassenen, omdat personen met andere, non-binaire of onbekende genderidentiteit niet zijn weergegeven in deze tabel.

Door tussentijdse afronding tellen de percentages niet altijd op tot 100%.

REGIONALE TOELICHTING OP DE CIJFERS

1. In centrumgemeente Amsterdam zijn veel voorzieningen met een regionale functie voor dak- en thuisloze mensen, waaronder ook voorzieningen voor mensen zonder geldige verblijfstatus. Dit is een verklaring voor het relatief hoge aantal getelde personen in Amsterdam.
2. In zowel Aalsmeer als Amstelveen zijn relatief veel dak- en thuisloze mensen geteld. Dit is te verklaren door de aanwezigheid van een hotel voor arbeidsmigranten in Aalsmeer en de relatief

grote groep dak- en thuisloze personen en gezinnen die worden opgevangen in hotels en B&B's in Amstelveen.

3. Jeugdzorgorganisaties, Ouder-Kind teams (OKT), onderwijsinstellingen en brugfunctionarissen hebben heel beperkt meegeteld. Professionals uit de regio geven aan dat er, mede hierdoor, sprake is van een ondertelling van het aantal dak- en thuisloze kinderen en jongeren.

8 april 2025

95 deelnemende organisaties

Totaal regio Den Haag

7.201
dak- en thuisloze personen

6.089
volwassenen

1.112
kinderen

Daarnaast zijn **1.682** kinderen (<18 jaar) indirect betrokken bij situatie van dak- of thuisloze ouder. Dit betekent dat het kind zelf niet dak- of thuisloos is, maar een of beide ouders wel.

Verblijfplaats 8 april

* Van de door het COA geregistreerde personen is niet bekend in welke gemeente zij binnen de regio verblijven. Daarom zijn ze bij onbekend opgeteld.

x = aantal volwassenen
x = aantal kinderen

Verblijfplaats 8 april

Verblijfplaats	Volwassenen	%	Mannen	%	Vrouwen	%	Kinderen	%
1 In openbare ruimte	500	8%	413	12%	70	3%	5	<1%
2 In noodopvang voor dakloze mensen	356	6%	260	7%	91	4%	-	-
3 In tijdelijke opvang voor dakloze mensen	869	14%	417	12%	439	21%	353	32%
4 In instelling	402	7%	130	4%	27	1%	30	3%
5 In niet-conventionele woonruimte (stacaravan, auto...)	1.394	23%	689	19%	678	32%	363	33%
6 Bij familie/vrienden/derden	2.324	38%	1.547	43%	707	34%	301	27%
+ Dreigende huisuitzetting	87	1%	38	1%	33	2%	53	5%
Situatie op teldag onbekend, dakloosheid wel bevestigd	157	3%	84	2%	49	2%	7	<1%
Totaal	6.089	100%	3.578	100%	2.094	100%	1.112	100%

De aantallen mannen en vrouwen tellen niet op tot het aantal volwassenen, omdat personen met andere, non-binaire of onbekende genderidentiteit niet zijn weergegeven in deze tabel.
Door tussentijdse afronding tellen de percentages niet altijd op tot 100%.

REGIONALE TOELICHTING OP DE CIJFERS

1. In centrumgemeente Den Haag zijn veel voorzieningen met een regionale functie voor dak- en thuisloze mensen, waaronder ook voorzieningen voor mensen zonder geldige verblijfsstatus. Dit is een verklaring voor het relatief hoge aantal getelde personen in Den Haag.
2. Het aantal getelde kinderen in Rijswijk ligt hoger dan elders, omdat daar gezinnen in hotels worden opgevangen.
3. Lokale partijen in gemeente Zoetermeer hebben niet of beperkt meegeteld. In de gehele regio Den Haag geldt dit ook voor onderwijsinstellingen.

8 april 2025

84 deelnemende organisaties

Totaal regio Eindhoven

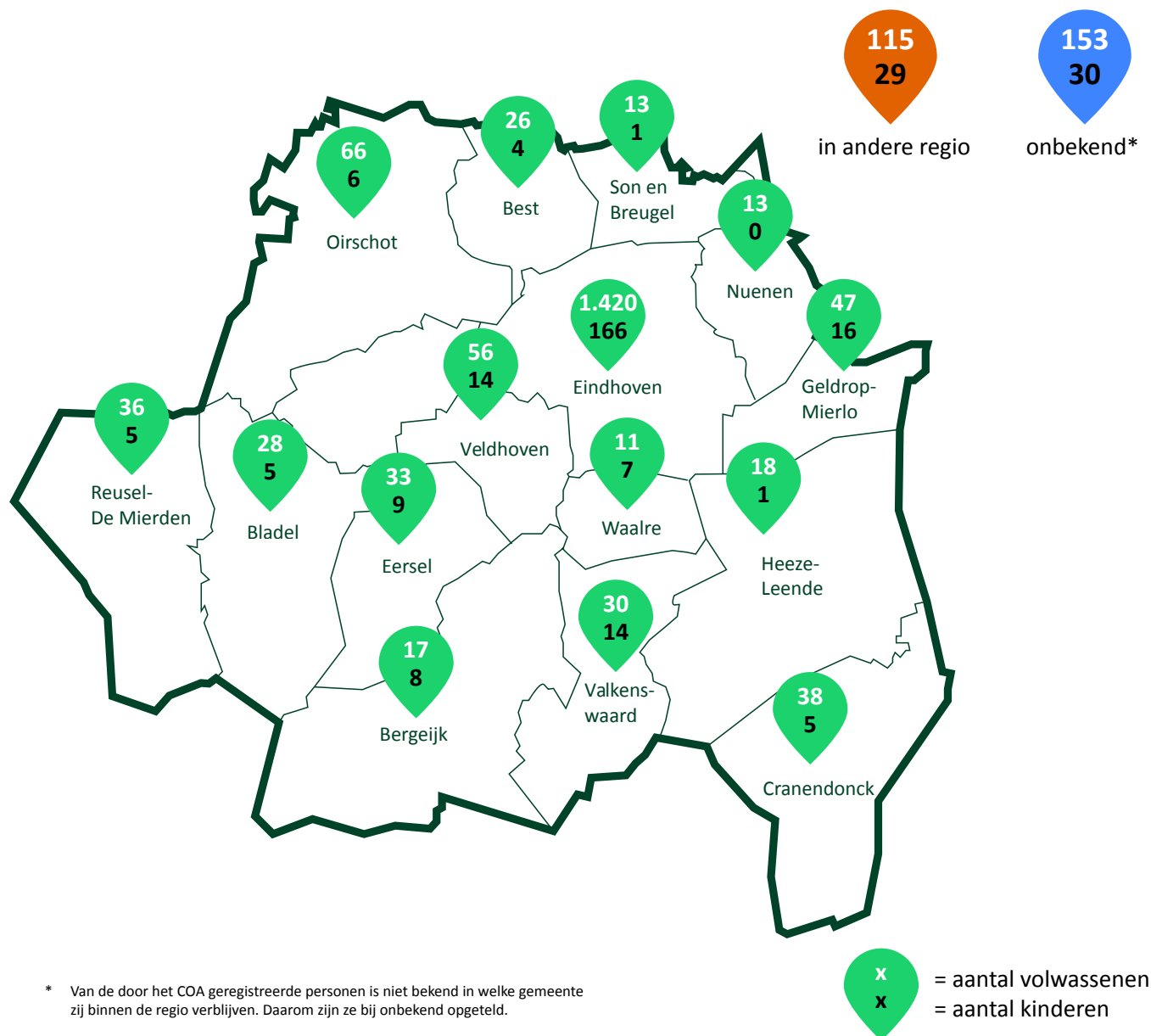
2.440
dak- en thuisloze personen

2.120
volwassenen

320
kinderen

Daarnaast zijn **879** kinderen (<18 jaar) indirect betrokken bij situatie van dak- of thuisloze ouder. Dit betekent dat het kind zelf niet dak- of thuisloos is, maar een of beide ouders wel.

Verblijfplaats 8 april

Verblijfplaats 8 april

Verblijfplaats	Volwassenen	%	Mannen	%	Vrouwen	%	Kinderen	%
1 In openbare ruimte	257	12%	214	15%	42	7%	-	-
2 In noodopvang voor dakloze mensen	112	5%	89	6%	23	4%	<1	<1%
3 In tijdelijke opvang voor dakloze mensen	467	22%	311	22%	155	25%	110	34%
4 In instelling	209	10%	85	6%	24	4%	32	10%
5 In niet-conventionele woonruimte (stacaravan, auto...)	431	20%	244	18%	185	30%	78	24%
6 Bij familie/vrienden/derden	501	24%	349	25%	151	24%	77	24%
+ Dreigende huisuitzetting	63	3%	38	3%	25	4%	20	6%
Situatie op teldag onbekend, dakloosheid wel bevestigd	80	4%	60	4%	19	3%	2	1%
Totaal	2.120	100%	1.390	100%	624	100%	320	100%

De aantallen mannen en vrouwen tellen niet op tot het aantal volwassenen, omdat personen met andere, non-binaire of onbekende genderidentiteit niet zijn weergegeven in deze tabel.
Door tussentijdse afronding tellen de percentages niet altijd op tot 100%.

REGIONALE TOELICHTING OP DE CIJFERS

1. In centrumgemeente Eindhoven zijn veel voorzieningen met een regionale functie voor dak- en thuisloze mensen, waaronder ook voorzieningen voor mensen zonder geldige verblijfsstatus. Dit is een verklaring voor het relatief hoge aantal getelde personen in Eindhoven.
2. In de hele regio zijn relatief veel campings en vakantieparken. Mensen die daar uit nood verblijven zijn in wisselende mate in beeld gebracht door de betrokken organisaties en dit heeft invloed op het aantal getelde mensen per gemeente.
3. Jeugdzorgvoorzieningen, onderwijsinstellingen en veilig thuis hebben niet tot heel beperkt meegeteld. Professionals uit de regio geven aan dat er, mede hierdoor, sprake is van een ondertelling van het aantal dak- en thuisloze kinderen.

8 april 2025

110 deelnemende organisaties

Totaal regio IJssel-Vecht

1.611

dak- en thuisloze personen

1.376
volwassenen

235
kinderen

Daarnaast zijn **433** kinderen (<18 jaar) indirect betrokken bij situatie van dak- of thuisloze ouder. Dit betekent dat het kind zelf niet dak- of thuisloos is, maar een of beide ouders wel.

Verblijfplaats 8 april

* Van de door het COA geregistreerde personen is niet bekend in welke gemeente zij binnen de regio verblijven. Daarom zijn ze bij onbekend opgeteld.

x = aantal volwassenen
x = aantal kinderen

Verblijfplaats 8 april

Verblijfplaats	Volwassenen	%	Mannen	%	Vrouwen	%	Kinderen	%
1 In openbare ruimte	25	2%	22	4%	3	1%	-	-
2 In noodopvang voor dakloze mensen	99	7%	83	15%	14	4%	-	-
3 In tijdelijke opvang voor dakloze mensen	189	14%	97	17%	90	24%	62	26%
4 In instelling	290	21%	48	9%	20	5%	61	26%
5 In niet-conventionele woonruimte (stacaravan, auto...)	554	40%	178	32%	160	43%	54	23%
6 Bij familie/vrienden/derden	170	12%	104	19%	65	18%	48	20%
+ Dreigende huisuitzetting	33	2%	21	4%	12	3%	10	4%
Situatie op teldag onbekend, dakloosheid wel bevestigd	16	1%	6	1%	6	2%	-	-
Totaal	1.376	100%	559	100%	370	100%	235	100%

De aantallen mannen en vrouwen tellen niet op tot het aantal volwassenen, omdat personen met andere, non-binaire of onbekende genderidentiteit niet zijn weergegeven in deze tabel.
Door tussentijdse afronding tellen de percentages niet altijd op tot 100%.

REGIONALE TOELICHTING OP DE CIJFERS

1. In centrumgemeente Zwolle zijn veel voorzieningen met een regionale functie voor dak- en thuisloze mensen. Dit is een verklaring voor het relatief hoge aantal getelde personen in Zwolle.
2. Door de aanwezigheid van een groot aantal campings en vakantieparken in de regio zijn er in een aantal gemeenten relatief veel mensen in niet-conventionele woonruimten geteld.
3. Instellingen (o.a. jeugdzorg- en beschermd wonen voorzieningen), basis-onderwijs, campings en vakantieparken hebben beperkt meegeteld.

Desalniettemin zijn deze niet in alle gemeenten goed in kaart gebracht.

10 april 2025

51 deelnemende organisaties

Totaal regio Maassluis-Vlaardingen-Schiedam

690
dak- en thuisloze personen

601
volwassenen

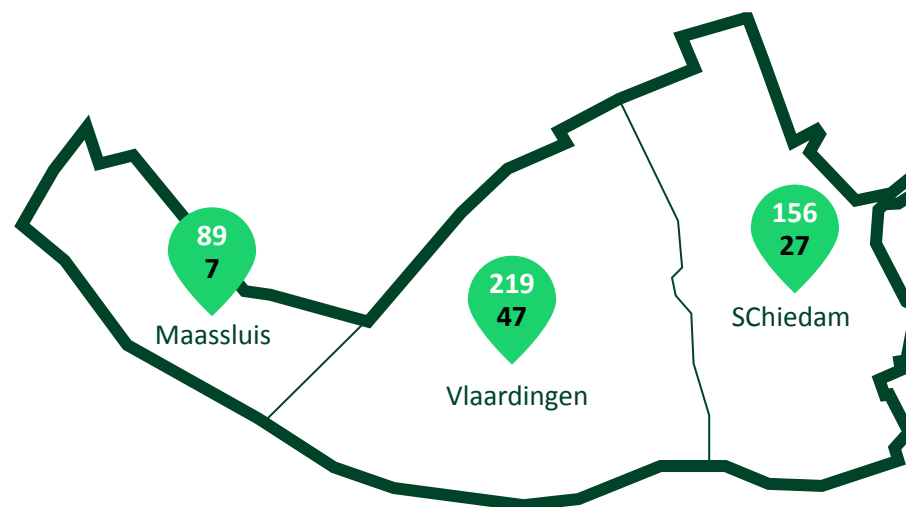
89
kinderen

Daarnaast zijn **245** kinderen (<18 jaar) indirect betrokken bij situatie van dak- of thuisloze ouder. Dit betekent dat het kind zelf niet dak- of thuisloos is, maar een of beide ouders wel.

Verblijfplaats 10 april

36
5
in andere regio

101
3
onbekend*

* Van de door het COA geregistreerde personen is niet bekend in welke gemeente zij binnen de regio verblijven. Daarom zijn ze bij onbekend opgeteld.

x
x
= aantal volwassenen
= aantal kinderen

Verblijfplaats 10 april

Verblijfplaats	Volwassenen	%	Mannen	%	Vrouwen	%	Kinderen	%
1 In openbare ruimte	49	8%	42	11%	7	4%	-	-
2 In noodopvang voor dakloze mensen	71	12%	49	13%	17	11%	-	-
3 In tijdelijke opvang voor dakloze mensen	64	11%	12	3%	50	32%	53	60%
4 In instelling	83	14%	14	4%	6	4%	4	4%
5 In niet-conventionele woonruimte (stacaravan, auto...)	89	15%	63	17%	26	17%	5	6%
6 Bij familie/vrienden/derden	181	30%	143	38%	38	24%	20	22%
+ Dreigende huisuitzetting	8	1%	5	1%	3	2%	1	1%
Situatie op teldag onbekend, dakloosheid wel bevestigd	56	9%	46	12%	9	6%	6	7%
Totaal	601	100%	374	100%	156	100%	89	100%

De aantallen mannen en vrouwen tellen niet op tot het aantal volwassenen, omdat personen met andere, non-binaire of onbekende genderidentiteit niet zijn weergegeven in deze tabel.
Door tussentijdse afronding tellen de percentages niet altijd op tot 100%.

REGIONALE TOELICHTING OP DE CIJFERS

1. Een groot aantal regionale voorzieningen voor dak- en thuisloze mensen zijn gevestigd in centrumgemeente Vlaardingen. Dit is een verklaring voor het relatief hoge aantal getelde personen in Vlaardingen.
2. Dak- en thuisloze arbeidsmigranten (o.a. afkomstig vanuit de haven van Rotterdam en het Westland) zijn slechts gering naar voren gekomen in de telling. Professionals in de regio geven

aan moeite te hebben met het aanhaken van telorganisaties die deze groep in beeld hebben.

3. Telorganisaties als onderwijsinstellingen en reclassering zagen geen mogelijkheid om mee te tellen. Jeugdzorginstellingen hebben slechts beperkt meegeteld.

10 april 2025

34 deelnemende organisaties

Totaal regio Maastricht-Heuvelland

853

dak- en thuisloze personen

700

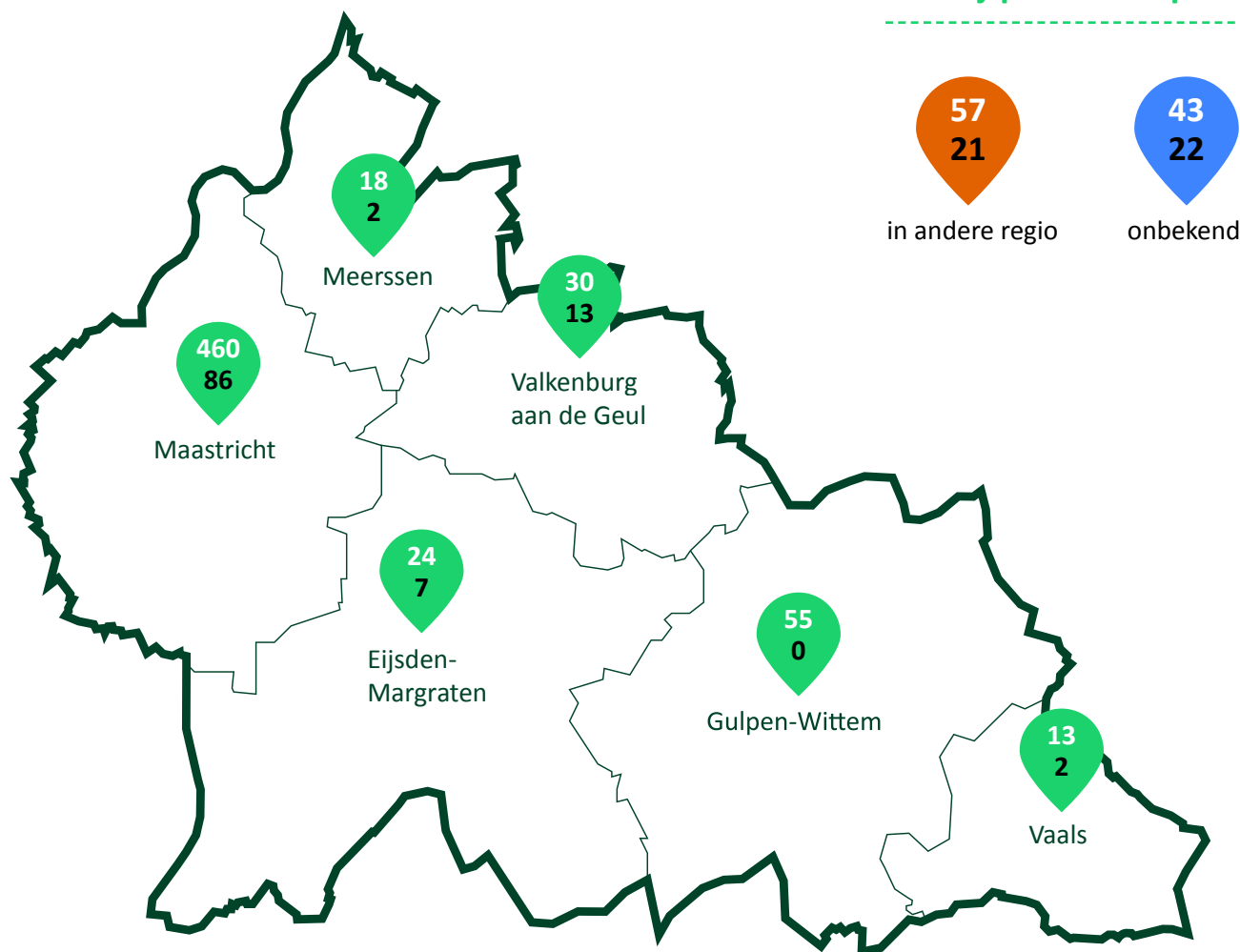
volwassenen

153

kinderen

Daarnaast zijn **251** kinderen (<18 jaar) indirect betrokken bij situatie van dak- of thuisloze ouder. Dit betekent dat het kind zelf niet dak- of thuisloos is, maar een of beide ouders wel.

Verblijfplaats 10 april

* Van de door het COA geregistreerde personen is niet bekend in welke gemeente zij binnen de regio verblijven. Daarom zijn ze bij onbekend opgeteld.

x = aantal volwassenen
x = aantal kinderen

Verblijfplaats 10 april

Verblijfplaats	Volwassenen	%	Mannen	%	Vrouwen	%	Kinderen	%
1 In openbare ruimte	40	6%	34	7%	6	3%	-	-
2 In noodopvang voor dakloze mensen	23	3%	18	4%	4	2%	-	-
3 In tijdelijke opvang voor dakloze mensen	224	32%	132	29%	89	47%	48	31%
4 In instelling	207	30%	135	31%	32	17%	66	43%
5 In niet-conventionele woonruimte (stacaravan, auto...)	30	4%	21	5%	9	5%	5	3%
6 Bij familie/vrienden/derden	155	22%	108	23%	45	24%	34	22%
+ Dreigende huisuitzetting	17	2%	13	3%	2	1%	-	-
Situatie op teldag onbekend, dakloosheid wel bevestigd	4	<1%	2	<1%	2	1%	-	-
Totaal	700	100%	463	100%	189	100%	153	100%

De aantallen mannen en vrouwen tellen niet op tot het aantal volwassenen, omdat personen met andere, non-binaire of onbekende genderidentiteit niet zijn weergegeven in deze tabel.
Door tussentijdse afronding tellen de percentages niet altijd op tot 100%.

REGIONALE TOELICHTING OP DE CIJFERS

1. In centrumgemeente Maastricht zijn veel voorzieningen met een regionale functie voor dak- en thuisloze mensen. Dit is een verklaring voor het relatief hoge aantal getelde personen in Maastricht.
2. Er zijn relatief veel volwassenen in gemeente Gulpen-Wittem geteld vanwege de aanwezigheid van een voorziening voor beschermd wonen.
3. Vakantieparken en campings, huisartsen, kerken, onderwijsinstellingen, verschillende afdelingen van de gemeente Gulpen-Wittem, bibliotheken en anti-kraak organisaties hebben niet tot heel beperkt meegeteld.

10 april 2025

18 deelnemende organisaties

Totaal regio Noordkop

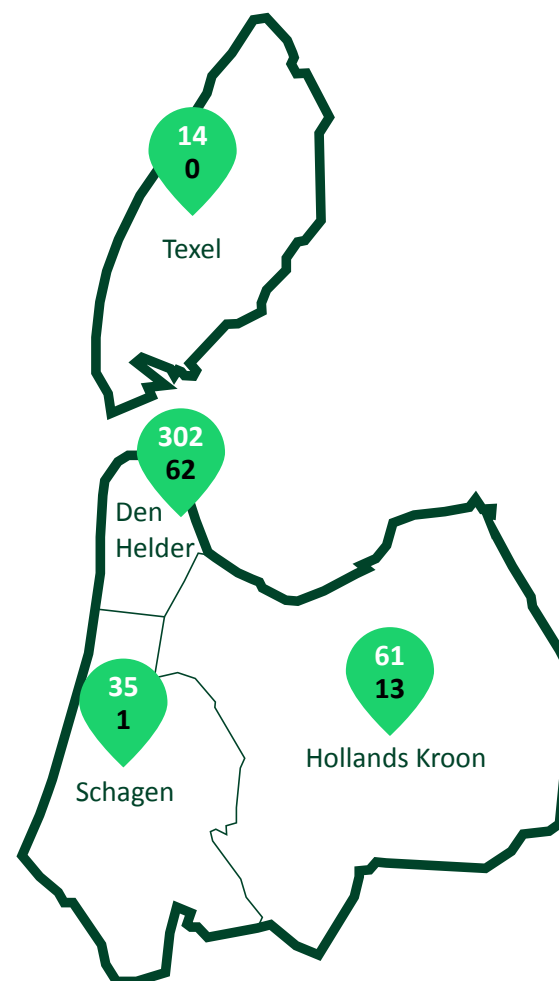
621

dak- en thuisloze personen

523
volwassenen

98
kinderen

Daarnaast zijn **159** kinderen (<18 jaar) indirect betrokken bij situatie van dak- of thuisloze ouder. Dit betekent dat het kind zelf niet dak- of thuisloos is, maar een of beide ouders wel.

Verblijfplaats 10 april

* Van de door het COA geregistreerde personen is niet bekend in welke gemeente zij binnen de regio verblijven. Daarom zijn ze bij onbekend opgeteld.

x = aantal volwassenen
x = aantal kinderen

Verblijfplaats 10 april

Verblijfplaats	Volwassenen	%	Mannen	%	Vrouwen	%	Kinderen	%
1 In openbare ruimte	66	13%	47	16%	19	14%	-	-
2 In noodopvang voor dakloze mensen	36	7%	26	9%	10	7%	-	-
3 In tijdelijke opvang voor dakloze mensen	54	10%	32	11%	22	16%	42	43%
4 In instelling	97	19%	14	5%	8	6%	16	16%
5 In niet-conventionele woonruimte (stacaravan, auto...)	73	14%	48	16%	19	14%	10	10%
6 Bij familie/vrienden/derden	126	24%	77	26%	40	30%	23	23%
+ Dreigende huisuitzetting	14	3%	9	3%	5	4%	3	3%
Situatie op teldag onbekend, dakloosheid wel bevestigd	57	11%	42	14%	11	8%	4	4%
Totaal	523	100%	295	100%	134	100%	98	100%

De aantallen mannen en vrouwen tellen niet op tot het aantal volwassenen, omdat personen met andere, non-binaire of onbekende genderidentiteit niet zijn weergegeven in deze tabel.
Door tussentijdse afronding tellen de percentages niet altijd op tot 100%.

REGIONALE TOELICHTING OP DE CIJFERS

1. In centrumgemeente Den Helder zijn veel voorzieningen met een regionale functie voor dak- en thuisloze mensen. Dit is een verklaring voor het relatief hoge aantal getelde personen in Den Helder.
2. Er zijn relatief veel kinderen in gemeente Den Helder geteld vanwege de aanwezigheid van een gezins- en 24-uurs opvang.
3. Jeugdzorgvoorzieningen, onderwijsinstellingen, vakantieparken en campings hebben niet tot heel beperkt meegeteld.

10 april 2025

101 deelnemende organisaties

Totaal Valleiregio

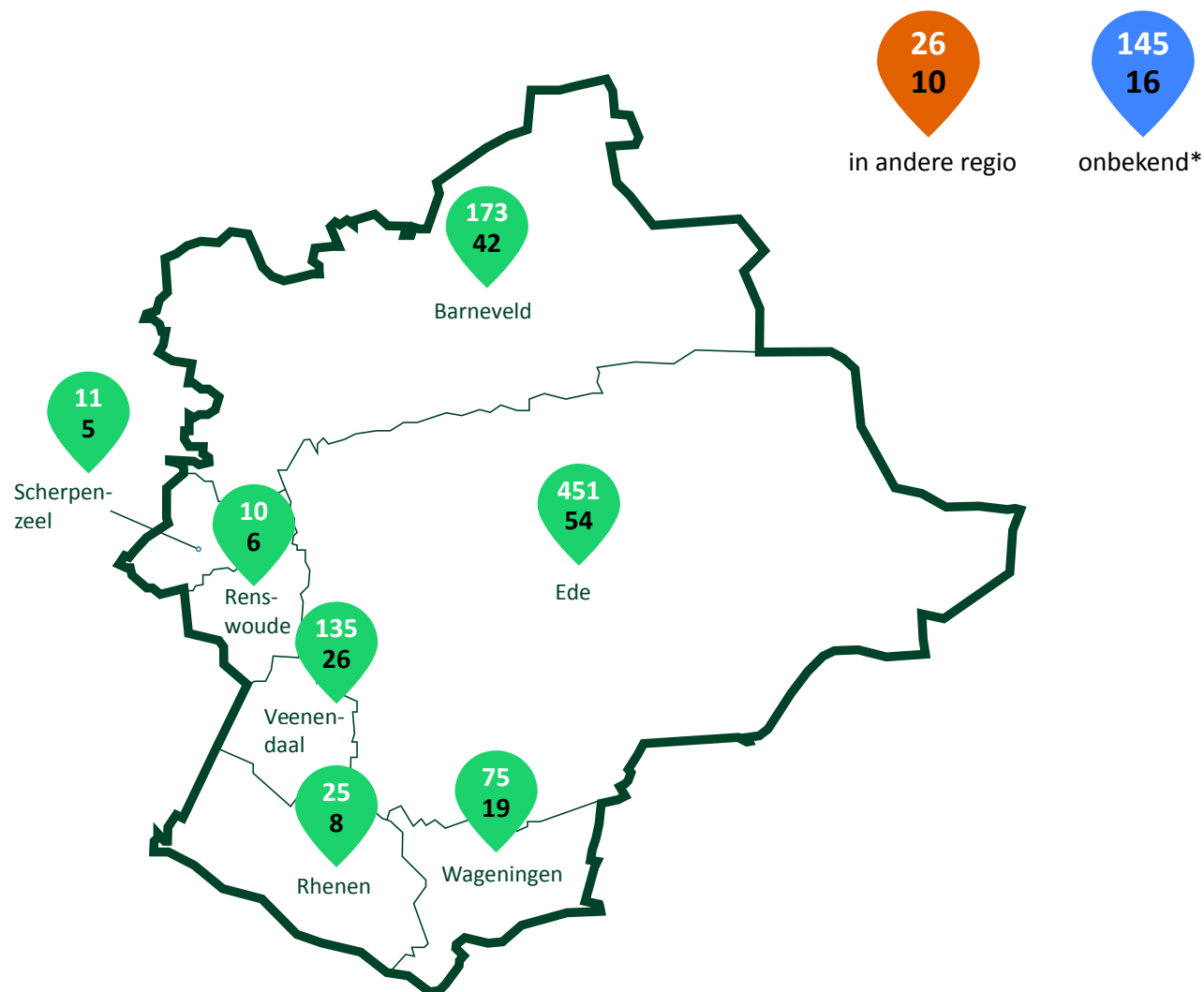
1.237 dak- en thuisloze personen

1.051 volwassenen

186 kinderen

Daarnaast zijn **230** kinderen (<18 jaar) indirect betrokken bij situatie van dak- of thuisloze ouder. Dit betekent dat het kind zelf niet dak- of thuisloos is, maar een of beide ouders wel.

Verblijfplaats 10 april

* Van de door het COA geregistreerde personen is niet bekend in welke gemeente zij binnen de regio verblijven. Daarom zijn ze bij onbekend opgeteld.

x = aantal volwassenen
x = aantal kinderen

Verblijfplaats 10 april

Verblijfplaats	Volwassenen	%	Mannen	%	Vrouwen	%	Kinderen	%
1 In openbare ruimte	47	4%	44	7%	3	1%	-	-
2 In noodopvang voor dakloze mensen	28	3%	26	4%	2	1%	-	-
3 In tijdelijke opvang voor dakloze mensen	194	18%	124	19%	69	20%	30	16%
4 In instelling	170	16%	61	10%	40	12%	16	9%
5 In niet-conventionele woonruimte (stacaravan, auto...)	288	27%	161	25%	126	37%	68	37%
6 Bij familie/vrienden/derden	248	24%	166	26%	78	23%	58	31%
+ Dreigende huisuitzetting	32	3%	23	4%	9	3%	7	4%
Situatie op teldag onbekend, dakloosheid wel bevestigd	44	5%	31	5%	13	4%	7	4%
Totaal	1.051	100%	636	100%	340	100%	186	100%

De aantallen mannen en vrouwen tellen niet op tot het aantal volwassenen, omdat personen met andere, non-binaire of onbekende genderidentiteit niet zijn weergegeven in deze tabel.
Door tussentijdse afronding tellen de percentages niet altijd op tot 100%.

REGIONALE TOELICHTING OP DE CIJFERS

1. In centrumgemeente Ede zijn veel voorzieningen met een regionale functie voor dak- en thuisloze mensen. Dit is een verklaring voor het relatief hoge aantal getelde personen in Ede.
2. In de hele regio zijn relatief veel campings en vakantieparken. Mensen die daar uit nood verblijven zijn in wisselende mate in beeld gebracht door de betrokken organisaties en dit heeft invloed op het aantal getelde mensen per gemeente.
3. Vakantieparken en campings, ziekenhuizen, studenten-huisvester(s), leegstandsbeheerders en de reclassering hebben niet tot heel beperkt meegeteld.

10 april 2025

33 deelnemende organisaties

Totaal regio Zaanstreek

998

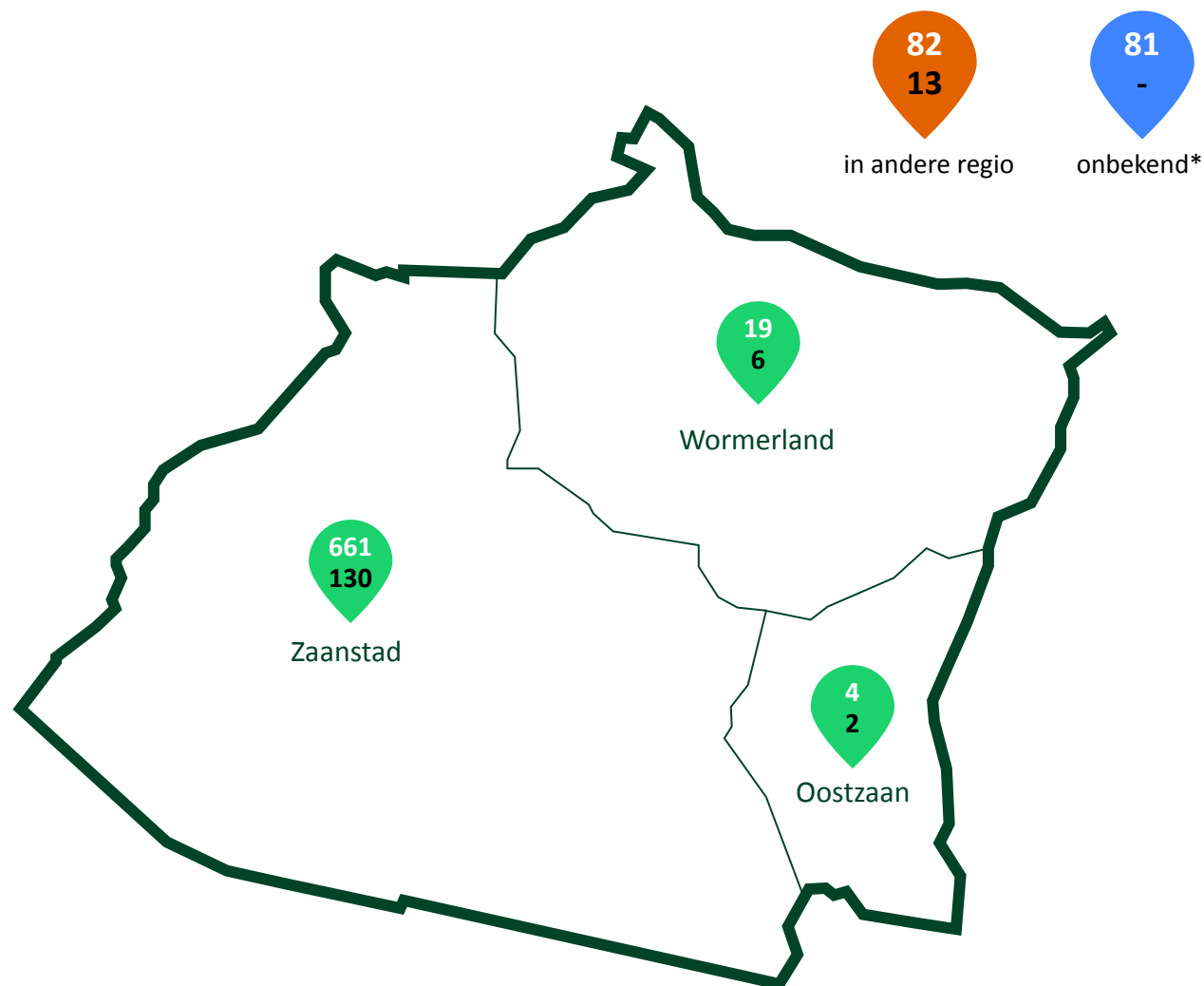
dak- en thuisloze personen

847
volwassenen

151
kinderen

Daarnaast zijn **353** kinderen (<18 jaar) indirect betrokken bij situatie van dak- of thuisloze ouder. Dit betekent dat het kind zelf niet dak- of thuisloos is, maar een of beide ouders wel.

Verblijfplaats 10 april

* Van de door het COA geregistreerde personen is niet bekend in welke gemeente zij binnen de regio verblijven. Daarom zijn ze bij onbekend opgeteld.

x = aantal volwassenen
x = aantal kinderen

Verblijfplaats 10 april

Verblijfplaats	Volwassenen	%	Mannen	%	Vrouwen	%	Kinderen	%
1 In openbare ruimte	56	7%	51	10%	5	2%	-	-
2 In noodopvang voor dakloze mensen	27	3%	21	4%	6	3%	6	4%
3 In tijdelijke opvang voor dakloze mensen	181	21%	114	23%	65	28%	30	20%
4 In instelling	234	28%	92	18%	35	15%	11	7%
5 In niet-conventionele woonruimte (stacaravan, auto...)	108	13%	81	16%	26	11%	14	9%
6 Bij familie/vrienden/derden	194	23%	117	23%	74	32%	69	46%
+ Dreigende huisuitzetting	34	4%	16	3%	16	7%	21	14%
Situatie op teldag onbekend, dakloosheid wel bevestigd	13	2%	10	2%	3	1%	-	-
Totaal	847	100%	502	100%	230	100%	151	100%

De aantallen mannen en vrouwen tellen niet op tot het aantal volwassenen, omdat personen met andere, non-binaire of onbekende genderidentiteit niet zijn weergegeven in deze tabel.
Door tussentijdse afronding tellen de percentages niet altijd op tot 100%.

REGIONALE TOELICHTING OP DE CIJFERS

1. In centrumgemeente Zaanstad zijn veel voorzieningen met een regionale functie voor dak- en thuisloze mensen. Dit is een verklaring voor het relatief hoge aantal getelde personen in Zaanstad.
2. Dak- en thuisloze EU-burgers (voornamelijk uit Bulgarije) zijn beperkt naar voren gekomen in de telling. Professionals in de regio geven aan dat het een uitdaging was om telorganisaties te betrekken die zicht hebben op deze groep.
3. Onderwijsinstellingen, bibliotheken, leegstandbeheerders, huisartsen, religieuze en diaconale organisaties en vakantieparken en campings hebben niet tot heel beperkt meegeteld.

Dak- en thuisloosheid in de grote steden

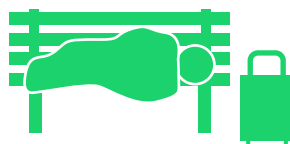
Dak- en thuisloosheid in de grote steden

De tellingen in de regio's Amsterdam-Amstelland, Den Haag en Eindhoven laten zien dat dak- en thuisloosheid in deze regio's in grote lijnen overeenkomt met het beeld in de regio's zonder grote steden: de groep is zeer divers, met mannen en een substantieel percentage vrouwen, uiteenlopende leeftijden en leefsituaties. Tegelijkertijd wijken de regio's met grote steden op meerdere punten af van de regio's zonder grote steden. Niet op alle onderdelen laten deze drie regio's dezelfde afwijkingen zien, maar als geheel onderscheiden de grote steden zich duidelijk van de overige regio's. Op deze pagina worden de belangrijkste verschillen toegelicht.

Relatief veel dak- en thuisloze mensen

In **gemeente Amsterdam en gemeente Den Haag** is het aantal dak- en thuisloze mensen relatief hoog: **meer dan 1% van de bevolking** is dak- of thuisloos, tegenover gemiddeld 0,24% in regio's zonder grote steden. Eindhoven wijkt hierin niet af van de overige regio's.

Meer mensen in de openbare ruimte

In **Amsterdam-Amstelland en Eindhoven** verblijft **12%** van de dak- en thuisloze mensen **in de openbare ruimte**, tegenover gemiddeld 7% in andere regio's. Opvallend is dat in de grote steden ook relatief veel vrouwen in de openbare ruimte zijn geteld. Bovendien werden er ook kinderen geteld in de openbare ruimte (14 in Amsterdam-Amstelland en 5 in Den Haag). Tot dusver werden er geen kinderen in de openbare ruimte geteld.

Grotere diversiteit in nationaliteit

In de grote steden is de diversiteit aan nationaliteiten groot: 136 in Amsterdam-Amstelland, 93 in Den Haag en 74 in Eindhoven. In de overige regio's loopt het aantal nationaliteiten uiteen van 15 tot 44. Het aandeel mensen met de Nederlandse nationaliteit ligt in de regio's Den Haag en met name Amsterdam-Amstelland duidelijk lager: 34% in Amsterdam-Amstelland en 46% in Den Haag, tegenover 54%-69% in de overige regio's.

Veel mensen zonder geldige verblijfsstatus

Binnen de groep getelde dak- en thuisloze mensen is het aandeel zonder geldige verblijfsstatus in de grote steden hoog: 20% in gemeente Amsterdam, 19% in gemeente Den Haag en 13% in gemeente Eindhoven (in totaal 3.616 personen). In de overige regio's ligt het aandeel lager, tussen de 0,5% en 2%.

<18

Relatief minder jongeren

Het aandeel jongeren is in Amsterdam-Amstelland (14%) en Eindhoven (19%) lager dan in andere regio's (23%-29%). Voor Den Haag (24%) geldt dit verschil niet.

Belangrijkste conclusies

In deze derde ronde van de ETHOS-tellingen is dak- en thuisloosheid in kaart gebracht in negen regio's: Amsterdam-Amstelland, Den Haag, Noordkop, Eindhoven, IJssel-Vechtstreek, Maastricht-Heuvelland, Maassluis-Vlaardingen-Schiedam, Valleiregio en Zaanstreek. Meegeteld zijn alle mensen die volgens de ETHOS-Light classificatie dak- of thuisloos zijn en die in beeld waren bij de betrokken organisaties. In totaal zijn in deze regio's **28.721 dak- en thuisloze personen** geteld, waarvan 24.659 volwassenen en 4.062 kinderen.

Algemene beeld blijft stabiel: grote diversiteit aan mensen en leefsituaties

De derde telronde bevestigt het beeld dat uit de eerdere ETHOS-tellingen naar voren kwam: de groep dak- en thuisloze mensen is zeer divers ⁽⁴⁻⁵⁾. De meeste volwassenen verbleven bij familie of vrienden (31%), gevolgd door mensen in niet-conventionele woonruimten zoals een auto, schuur of sta-caravan (18%). Een derde bevond zich in de openbare ruimte, in de noodopvang of een tijdelijke opvang voor dakloze mensen (33% in totaal). Ook deze ronde blijkt dat dak- en thuisloosheid in alle deelnemende regio's in zowel grotere gemeenten als in kleinere gemeenten voorkomt. Van de getelde volwassenen was 61% man en 31% vrouw. Daarnaast werd bij een klein deel het gender als non-binair of trans geregistreerd; samen vormden zij minder dan 0,5%. Bij 8% was het gender onbe-

kend. Van alle getelde personen was 14% kind en 19% jongere (18-27 jaar). 45% van de volwassenen had de Nederlandse nationaliteit en in totaal werden 155 verschillende nationaliteiten geteld.

Met vertegenwoordigers van de betrokken organisaties en gemeenten reflecteerden de onderzoekers op de resultaten van de tellingen. Een aantal resultaten viel op:

1. Opvallend hoge cijfers en meer mensen in de openbare ruimte in de grote steden

Hoewel de resultaten in grote lijnen overeenkomen met eerdere rondes, wijkt de situatie in regio's met grote steden op diverse punten af. In gemeente Amsterdam en gemeente Den Haag is het aantal dak- en thuisloze mensen aanzienlijk hoger: meer dan 1% van de bevolking is daar dak- of thuisloos, tegenover 0,04%-0,64% in middelgrote en kleine gemeenten, op een enkele uitzondering na. Ook het aandeel mensen dat in de openbare ruimte verblijft is met 12% in Amsterdam-Amstelland en Eindhoven relatief hoog, tegenover gemiddeld 7% in de overige regio's. In Amsterdam-Amstelland, Den Haag en Eindhoven verblijven bovendien relatief veel vrouwen in de openbare ruimte. Voor het eerst zijn ook kinderen in de openbare ruimte geteld: 14 in Amsterdam-Amstelland en 5 in Den Haag.

2. Regionale verschillen onderstrepen de noodzaak van maatwerk

De telling laat duidelijke regionale verschillen zien. Zo wijkt de situatie in regio's met grote steden vaak sterk af van die in andere regio's, maar ook tussen regio's zonder grote steden bestaan belangrijke verschillen. In de grote steden is het aantal nationaliteiten bijzonder hoog: 136 in Amsterdam-Amstelland, 93 in Den Haag en 74 in Eindhoven, tegenover 15 tot 44 in de overige regio's. Daarentegen is het aandeel mensen met de Nederlandse nationaliteit in Amsterdam-Amstelland en Den Haag relatief laag: respectievelijk 34% en 46%, tegenover 54%-69% in de overige regio's. Ook is het aandeel dak- en thuisloze jongeren in Amsterdam-Amstelland (14%) en Eindhoven (19%) lager dan in de overige regio's (23%-29%). Ook in regio's zonder grote steden zijn lokale verschillen zichtbaar. Zo verblijven in de Valleiregio relatief veel mensen op campings en vakantieparken. In Maastricht-Heuvelland en Zaanstreek werd een groot aandeel mensen in instellingen geteld en in de regio IJssel-Vecht een relatief hoog aantal mensen in antikraaklocaties. De regionale verschillen onderstrepen het belang van regionale cijfers. Deze cijfers bieden belangrijke aanknopingspunten voor preventie en aanpak van dak- en thuisloosheid.

3. Instellingen worden noodgedwongen gebruikt als opvanglocaties

De ETHOS-Light classificatie omvat ook mensen die langer dan nodig in een instelling verblijven, uitsluitend vanwege het ontbreken van passende huisvesting; de instelling fungeert daarmee feitelijk als opvanglocatie. De tellingen laten zien

dat dit veel voorkomt bij instellingen zoals beschermd wonen, jeugdzorg, GGZ en asielopvang (AZC's). In totaal verblijven 1.970 personen (8%) in een instelling vanwege gebrek aan passende huisvesting. Dit heeft veel impact op de levens van deze mensen en vergroot de druk op instellingen. Instellingsplekken blijven daardoor bezet en zijn niet beschikbaar voor wie daar echt op is aangewezen. Vooral binnen AZC's telden we een grote groep mensen (1.263 personen; 5% van het totaal) die daar noodgedwongen langer verblijven. Professionals signaleren dat er te weinig betaalbare en passende woonplekken zijn voor mensen die een instelling verlaten.

4. Veel dak- en thuisloze mensen zonder geldige verblijfsstatus

Het aantal dak- en thuisloze mensen zonder geldige verblijfsstatus is hoog: 3.646 volwassen personen, oftewel 15% van alle volwassen dak- en thuisloze mensen. Vooral in de grote steden is dit aandeel hoog: 20% in Amsterdam, 19% in Den Haag en 13% in Eindhoven, samen goed voor 3.616 personen. In kleinere gemeenten ligt dit aandeel aanzienlijk lager, tussen de <0,5% en 2%. Betrokken professionals benadrukken dat het aantal waarschijnlijk een onderschatting is, omdat vooral mensen in beeld bij hulpverleners zijn geteld. Volgens hen zorgt de (voormalige) aanwezigheid van voorzieningen voor mensen zonder geldige verblijfsstatus in de grote steden ervoor dat deze groep daar relatief goed in beeld is. Uit de telling blijkt dat deze mensen vooral verblijven bij vrienden, familie of derden (51%) en in mindere mate in niet-conventionele woonruimten (23%), tijdelijke opvangvoorziening voor mensen zonder geldige verblijfsstatus (8%) en de openbare ruimte (8%).

Reflectie op de telling

In de derde ronde van de ETHOS-telling is het opnieuw gelukt om dak- en thuisloosheid in de deelnemende regio's goed in beeld te brengen. In de regio's met grote steden bracht de omvang van de groepen bij sommige diensten uitdagingen met zich mee. Desondanks was het draagvlak voor de telling groot: in alle regio's namen de meeste relevante organisaties deel. In totaal werkten 645 organisaties mee aan de telling. De eerste telling in 2023 diende als pilot, de tweede ronde in 2024 liet zien dat de methode breed toepasbaar is. Deze derde ronde bevestigt dat de ETHOS-telling in heel Nederland uitvoerbaar is, ook in de grote steden waar relatief veel mensen in een situatie van dak- of thuisloosheid verkeren. De resultaten van de drie telrondes geven een overwegend consistent beeld en geven aanzienlijk beter zicht op dak- en thuisloosheid dan voorheen mogelijk was.

Verbreiding en optimalisatie van de telling

Sinds de eerste ETHOS-telling in 2023 werkt het onderzoeksteam van Hogeschool Utrecht voortdurend aan het optimaliseren van de telling. Het doel van het onderzoek is om zoveel mogelijk mensen in een leefsituatie van dak- of thuisloosheid in beeld te krijgen. Daarvoor is het belangrijk dat zoveel mogelijk organisaties die met deze mensen in contact staan, meedoen aan de telling. De afgelopen jaren is het netwerk van telorganisaties verder uitgebreid. In deze derde ronde sloten

wederom nieuwe typen organisaties aan. Dit waren onder meer: de Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen (LVV's), belangenbehartigingsorganisaties voor dak- en thuisloze mensen, organisaties actief in het woonwagenvak en de sekswerkerszorg, beheerders van parkeergarages, verloskundigenpraktijken, thuiszorgorganisaties, migrantenkerken, moskeeën, een uitzendbureau voor arbeidsmigranten, Vereniging Alternatief Wonen, beveiligingsorganisaties en mediators bij scheidingen. Hierdoor konden meer mensen in beeld worden gebracht dan voorheen mogelijk was.

Zicht op veel mensen, maar nog niet op iedereen

De ETHOS-telling geeft een beter en vollediger beeld van dak- en thuisloosheid dan bestaande statistieken kunnen bieden. Dankzij de methode worden ook verborgen situaties van dakloosheid beter zichtbaar. Desondanks blijft het een uitdaging om sommige groepen volledig in beeld te krijgen. Samen met medewerkers van betrokken gemeenten en telorganisaties reflecteerden we op de vraag of de resultaten van de telling een realistisch beeld geven van de situatie in de regio. In grote lijnen bevestigen betrokkenen dat dit het geval is. Groepen die nog onvoldoende in beeld zijn gekomen zijn dak- en thuisloze arbeidsmigranten en personen die noodgedwongen verblijven op campings, vakantieparken of in antikraakwoningen. Dat komt vooral doordat zij vaak geen contact hebben met

deelnemende organisaties, soms uit onwetendheid, soms vanwege wantrouwen of angst. Opvallend is dat in deze derde ronde mensen zonder geldige verblijfsstatus beter in beeld zijn gekomen dan in eerdere jaren, mede dankzij de betrokkenheid van nieuwe organisaties die met deze doelgroep werken. De resultaten van deze derde ronde en het toenemende aantal deelnemende organisaties laten zien dat het mogelijk is om ook verborgen dakloosheid steeds beter in beeld te brengen.

Tot slot

Betrokken professionals signaleren dat de gevolgen van de wooncrisis steeds sterker en breder voelbaar zijn, en dat de impact ervan diep ingrijpt in het leven van mensen. Zij wijzen op een groeiende groep mensen in preciaire woonsituaties die niet onder de ETHOS-Light classificatie vallen, maar van wie de situatie wel ernstig en zorgwekkend is. Het gaat bijvoorbeeld om jongeren die noodgedwongen bij hun ouders blijven wonen terwijl de thuissituatie gekenmerkt wordt door spanningen of conflicten, of om mensen die in een onveilige of onhoudbare woonsituatie leven maar geen mogelijkheid hebben om te verhuizen vanwege het tekort aan betaalbare woonruimte. Hoewel deze situaties niet onder de ETHOS-Light definitie vallen en daarmee geen onderdeel uitmaken van de telling, willen we hier toch nadrukkelijk aandacht voor vragen, omdat deze mensen zich op de rand van dak- en thuisloosheid bevinden. Vanuit het oogpunt van preventie is het van groot belang dat er ook aandacht is voor hun situatie.

Ervaringsverhalen

> Corine

> Natasja

> Anoeska

> Kiz

Corine

*‘Alle dakloze mensen
moeten urgentie krijgen’*

Corine Corine (47) is na haar scheiding in februari 2023 in een bizarre situatie terechtgekomen. Met haar twee kinderen (nu 18 en 13) vond ze noodgedwongen onderdak in een B&B en daarna tot twee keer toe bij vrienden, maar een urgentieverklaring voor een sociale huurwoning kreeg ze niet. Nu zitten ze in een veel te dure particuliere huurwoning. Al Corine's spaargeld gaat op aan de huur, maar voor urgentie komt ze nog steeds niet in aanmerking. En de huisbaas heeft laten weten dat ze over een paar maanden weg moeten.

'Ik wist wel dat de woningmarkt op slot zat, maar het valt me toch vies tegen. Hoe slecht het echt is ervaar je pas als je er zelf middenin zit'. Tweeëneenhalf jaar na haar scheiding hebben Corine en haar zoon en dochter er al een hele tocht langs tijdelijke woonplekken op zitten. Die begon in een bed and breakfast, 'om even op adem te komen'. In deze periode klopte Corine aan bij het sociaal wijkteam, maar 'zij konden niks doen'. Na drie maanden moesten ze de B&B verlaten en stonden ze opnieuw op straat.

Gelukkig konden ze terecht bij vrienden, een gezin met drie jonge kinderen. Terwijl Corine met haar zoon en dochter op de zolderverdieping bivakkeerde, vroeg ze een urgentieverklaring aan. 'Ik dacht dat ik in aanmerking zou komen omdat we al een paar maanden officieel dakloos waren en alleen een briefadres hadden.' Maar tot haar grote verbazing kreeg ze te horen dat je als dakloos persoon geen urgentie mag aanvragen. 'Echt bizar.'

Bij ex wonen

Ze deed een nieuwe aanvraag, omdat ze wilde weten of ze wel in aanmerking zou komen voor urgentie met een tijdelijk huurcontract. Op de vraag voor wie en waarom ze urgentie

aanvroeg, antwoordde ze: 'Voor de geestelijke gezondheid van mijn kinderen onder de 18 jaar.' En bij de reden vulde ze in dat ze gescheiden was. Corine viel weer van de ene verbazing in de andere toen ze na het insturen van het formulier werd gebeld. 'De ambtenaar vroeg of ik de scheiding zelf had veroorzaakt. En of we niet toch bij mijn ex konden blijven wonen'.

Corine was razend. 'Denk je dat ik voor de lol ben weggaan bij mijn ex? Ik had het vertrek al uitgesteld omdat ik wist van het woningprobleem en hoopte dat het misschien toch nog goed zou komen, maar toen oplossingen uitbleven realiseerde ik me dat we echt niet meer in hetzelfde huis moesten blijven zitten.' Daarop vroeg de ambtenaar of ze dat kon bewijzen. Was er bijvoorbeeld een melding bij Veilig Thuis gedaan? 'Nee, dat wilde ik nou net voorkomen.'

Tussen wal en schip

Een urgentie kreeg ze weer niet. Ze vroeg nog: 'Hadden mijn kinderen en ik dan onder de brug moeten liggen? Waren we dan wel in aanmerking gekomen voor hulp? Het antwoord was "ja, dan wel". Nu was ik te zelfredzaam.' Maar in de praktijk valt Corine tussen wal en schip. Ze baalt ervan dat ze zich nooit heeft ingeschreven bij een woningbouwvereniging.

‘Zo stom. Ik dacht: dat is niet nodig, een scheiding overkomt mij niet.’ Ze probeerde het ook via particuliere verhuurders, maar de inkomenseisen waren absurd. ‘Je moet soms wel 3x de brutohuur verdienen. Hoe dan?’

Ondertussen moesten ze na vijf maanden inwonen bij het gezin op zoek naar ander onderdak. ‘Zij trokken het niet meer, en dat begreep ik. Onze levens verschilden erg van elkaar, en ook wij ervoeren weinig ruimte en vrijheid. Gelukkig waren er opnieuw mensen die ons wilden opvangen. Een ouder echtpaar dat ons al heel lang kent en ons opving alsof wij hun eigen kinderen zijn. Daar zijn wij nog steeds zo dankbaar voor.’

Spaargeld raakt op

Eind 2023 hoorde ze via-via over een verhuurder die per 2024 een woning te huur had en accepteerde dat ze de huur betaalde van haar spaargeld. ‘Zo fijn! Eindelijk een eigen plek, waar ieder van ons een eigen slaapkamer heeft.’ Daar komt echter binnenkort een einde aan, want ze heeft net te horen gekregen dat ze de woning in februari 2026 moeten verlaten. In de tussentijd gaat al haar spaargeld op aan de huur. ‘Ik heb onlangs Woonkostentoeslag aangevraagd want mijn spaargeld gaat eraan. Ik wil weg zijn voordat het zover is want als ik een eigen huurwoning krijg moet ik die ook kunnen inrichten. En wat als bijvoorbeeld de wasmachine stukgaat?’

Mensen vragen soms of haar zoon dan niet kan meebetalen aan de huur. Stellig: ‘Hij betaalt al veel mee aan het huishouden. De boodschappen bijvoorbeeld. Hij moet ook aan zijn toekomst denken en dus kunnen sparen.’ Haar kinderen lijden toch al onder de situatie. ‘Mijn kinderen hebben allebei een stap terug moeten doen op school. Mijn zoon is wat ouder en kan beter relativeren, maar mijn dochter heeft veel last van de situatie. Ze had het vooral moeilijk toen we dakloos waren, maar de onzekere situatie zorgt nog steeds voor spanningen. Ze beseft dat we nog een keer weg moeten.’

Slapeloze nachten

Ook haarzelf gaat het allemaal niet in de koude kleren zitten. ‘Tijdens mijn huwelijk had ik al fysieke problemen, en die zijn nu alleen maar erger geworden. Mentaal gaat het nu redelijk, maar soms bezorgt de uitzichtloosheid me slapeloze nachten. Dan ben ik overdag een wrak. Heel stil, of juist snel boos. Ik voel een grote verantwoordelijkheid tegenover mijn kinderen en baal ervan dat ik ze niet kan geven wat ik ze wil geven. Gelukkig blijven ze achter me staan. “Jij bent niet de schuldege” zeggen ze me. Dat is mooi. Het is heel lastig maar ook fijn dat ze het begrijpen als er weer eens wat afgewezen is.’

Corine is net bij een hypotheekadviseur geweest om te kijken of ze toch niet wat kan kopen. Maar wat ze al vermoedde: haar inkomen is te laag. ‘Ik kan met mijn inkomen nog net een garagebox kopen. En ik kom niet in aanmerking voor een star-

terslening, omdat ik in het verleden een koophuis heb gehad met mijn ex. Dat dacht ik al, maar ja, je probeert alles. Ik bekijk alle mogelijkheden die er zijn.’ Zo is ze nu ook aan het kijken naar huizen in de regio. Eerst wilde ze niet weg uit de gemeente waar haar kinderen op school zitten en zij werk heeft. ‘Maar je gaat je eisen veranderen om te zorgen dat je je eigen woning krijgt.’

Urgentie voor alle dakloze mensen

Corine blijft zoeken en aan de bel trekken. ‘In 2023 had ik dat niet gekund hoor, maar na anderhalf jaar een eigen woning te hebben ben ik een beetje bijgekomen van alles en ben ik sterker.’ Als het dan niet voor haarzelf is, dan toch hopelijk voor andere vrouwen met kinderen in dezelfde positie. ‘De woningmarkt ligt op zijn kant en dat is om te janken. Er moeten veel meer sociale huurwoningen worden gebouwd, niet alleen maar huizen in het dure segment zoals nu gebeurt. Daardoor zitten starters en mensen zoals ik in de problemen. Ik hoop dat dat duidelijker wordt door de ETHOS-telling. En het allerbelangrijkste: alle dakloze mensen moeten urgentie krijgen! Of je nu zogenaamd zelfredzaam bent of niet.’

Dit verhaal is mede gebaseerd op een artikel van Dakloosheid Voorbij

Natasja

*'Ik kan niet zijn
wie ik ben
als ik geen
veiligheid heb'*

Natasja

Natasja (39) dreigt voor de derde keer in haar leven dakloos te worden. Op haar 18e, na een jeugd in pleeggezinnen en instellingen, belandde ze voor het eerst op straat. Na vele ups-and-downs leidde ze vanaf haar 21e jarenlang een 'normaal' leven, met een man, een huis en werk. Vijf jaar geleden kwam ze uit de kast en trok in bij haar nieuwe liefde. Toen die relatie stukliep, zat ze opnieuw zonder woonplek. Sinds mei 2024 woont de ernstig zieke Natasja antikraak, maar dat contract loopt binnenkort af.

'Ik ben gered doordat ik hier door een zorginstelling ben geplaatst. Maar nu ziet het ernaar uit dat ik hier niet meer mag wonen, dus ik ben echt op zoek naar een woonplek. Anders ben ik straks weer dakloos.' Natasja doet alles wat in haar macht ligt om dat te voorkomen, maar of het lukt weet ze niet. Die onzekerheid vreet aan haar, zeker omdat ze zo ziek is en afhankelijk is van medische zorg. Ze heeft last van verlamningsverschijnselen, lopen gaat moeizaam en alles aan haar lichaam doet pijn. Haar geest maakt overuren. Natasja praat veel en snel. Met humor. Maar soms ook in tranen. 'Ontremd' noemt ze zichzelf. Stress loopt als een rode draad door haar leven.

Stuur- en dakloos

'Ik heb echt een rotleven gehad.' Zo vat Natasja het kort en krachtig samen. Door een onveilige thuissituatie zat ze vanaf haar 6e in jeugdzorg. 'Ik heb nog steeds contact met mijn mentor van toen. Wij hebben elkaar uitgekozen als familie. Zij is mijn moeder, ik ben haar dochter en zij is nu 60 en ik ben bijna 40. Dus de banden met de zorgverleners waren goed, maar het protocol zei dat ik eruit moest toen ik 18 werd. Terwijl ik stuurloos was.' Natasja was drugsverslaafd,

manipulatief 'want zo redt een kind zich' en suïcidaal. 'Ik beschadigde mezelf heel erg. Ik zit onder de littekens. Nadat ik dakloos werd vanuit jeugdzorg heb ik zeven maanden op straat en in een dak- en thuislozenopvang geleefd. Alleen werd ik toen zo knettergek dat ik de psychiatrie in ging.'

Eigen huis

Zeven maanden zat ze in een psychiatrische instelling. Dankzij de hulp van een psychiater kreeg ze haar financiën op orde en met een urgentieverklaring kwam ze aan woonruimte. Ze begon als vrijwilliger te werken op een kinderboerderij en klom op tot het bestuur. 'Toen ging mijn leven supertof. Ik raakte van mijn verslavingen af, kreeg een relatie met God en mijn psychiater koos er bewust voor al mijn diagnoses te schrappen. Hij zei: er is niet zoveel mis met jou. Je bent gewoon je leven lang verkeerd ingeschat.' Na twee jaar stopte ze bij de kinderboerderij en werd hulpverlener. In vijftien jaar tijd bekleedde ze allerlei verschillende functies. Daarnaast had ze haar eigen bedrijfje als schrijfcoach en uitgever van levensverhalen. En met haar echtgenoot had ze achttien jaar lang een eigen huis.

Uit de kast

Vijf jaar geleden kwam daar een einde aan. Ze was verliefd geworden op een vrouw en vertrok voor haar naar de andere kant van het land. ‘We waren allebei net uit de kast gekomen. Twee vrouwen, allebei twaalf jaar getrouwd geweest met een kerel. Nou, dan flikker je hard uit die kast. Ik lach er nog steeds om, want god, er gingen ook wat heilige huisjes omver van mij als christen.’ Ze trok in bij haar geliefde en haar drie kinderen. Een hele verandering, en toen Natasja in therapie ging om aan zichzelf te werken, zorgde dat voor frictie binnen het gezin. Uiteindelijk liep de relatie stuk. Natasja dacht dat ze met haar grote netwerk en hulpverlenerservaring wel snel onderdak zou vinden. ‘Dat was een inschattingsfout’.

Leven in een tentje

Na de breuk ging het bergafwaarts met Natasja. ‘Ik raakte alles kwijt. Ik was een vrouw van 115 kilo, met lange haren, mooie partner, tof figuur, supercharmant karakter, ik likte me overal binnen. Nu ben ik 70 kilo, gehandicapt, mijn brein doet het op vijf vlakken niet meer. Ik heb een baard en alles aan mij lijkt mannelijk en non-binair, zelfs mijn stem. Maar dat komt door Ritalin en andere medicatie. Die hebben mijn hele hormoonhuishouding vernacheld en vernield omdat ik als kind onterecht een ADHD-diagnose heb gekregen.’ In maart 2024 stond Natasja voor de tweede keer in haar leven op straat. Ze leefde in een tentje aan de bosrand, te midden van andere dakloze mensen. ‘Ik was de moederkloek, zag de straat als mijn baby’s.’

Schaamte

De eerste twee maanden werkte ze nog door. Ze schaamde zich voor haar situatie. ‘Ik was iemand die workshops over kwetsbaarheid mocht geven aan de mensen achter de bureaus. Maar ondertussen was ik zelf hartstikke dakloos geworden. Mijn werkgevers zeiden: meld je nou alsjeblieft ziek. De straat is niet romantisch en je bent maar over je grenzen aan het gaan.’ Dat klopte. ‘Het was heel gezellig in mijn tentje, maar het was niet zo gezond voor mijn lichaam.’ Het regende veel, ze was teruggevallen in haar drugsgebruik en werd ziek. ‘Dakloze mensen zorgen voor elkaar, dus ik werd door de dakloze mensen verzorgd.’ Totdat het niet langer meer ging. Een longontsteking dwong haar de nachtopvang voor dakloze mensen op te zoeken. ‘Daar rook ik de plas van mijn voorganger aan mijn kussen.’

Geen vrienden ontvangen

Ontzet mailde Natasja iedereen die ze kende: de burgemeester, wethouders, de gemeente, haar directeur. ‘Daar kreeg ik een onwijs toffe reactie op. Een paar van die bestuurders kwamen serieus kijken aan de onderkant van de ladder.’ Er kwamen gesprekken met bewoners, en er werden aanpassingen doorgevoerd. Voor haar kwam er vanwege haar slechte gezondheid al snel een tijdelijke oplossing: de antikraakplek waar ze nu nog woont. ‘Die wilde ik eerst niet, want waarom ik wel en de andere dakloze mensen niet?’ Nog steeds voelt ze zich schuldig dat zij in haar eentje in een groot voormalig zorgpand zit. ‘Maar van de makelaar mag ik hier geen vrienden ontvangen, dakloze mensen die nog op straat leven, omdat dat onrust creëert in de buurt.’

Hoopverlener

Natasja bleef daarom zelf 'naar de straat gaan.' 'Ik had een auto, dus ik vulde tanks met water. Zorgde voor eten en drugs. Ik deed wasjes. Regelde dat mensen konden douchen. Ik werd bevriend met die straat en dat is tot op de dag van vandaag zo.' Sinds ze in haar onderkomen ongelukkig ten val kwam en hersenletsel opliep, is haar wereld echter steeds kleiner geworden. Toch blijft ze 'doen wat ik geloof'. Ze noemt zichzelf een hoopverlener. 'Mijn lijf kan ik niet meer handelen. En mijn brein schakelt soms uit door de stress. Maar ik kan mensen wel een USB-stick met mogelijkheden geven.' Op die stick zet Natasja belangrijke documenten, praktische tips en door haarzelf geschreven liedjes. 'Ik wil dat ze zich weer mens gaan voelen. Ik vertel ze dat ik ze kan helpen, want ik heb het netwerk, maar ik ga het niet voor ze doen, ik ga het met ze doen.'

Stem geven

Ze wil dakloze mensen een stem geven. 'Je moet je stem laten horen, maar wel op een positieve manier.' Natasja vindt dat kille cijfers en bureaucratisch beleid plaats moeten maken voor menselijkheid en verbinding. Geëmotioneerd: 'Ik denk dat ik voor ieder dakloos persoon in heel Nederland spreek en misschien wel wereldwijd als ik zeg: Ik kan niet zijn wie ik ben als ik geen veiligheid heb, dus ik ga langzaam kapot en ik verlies mezelf. En hoe extremer ik mezelf verlies, hoe minder hoop er is. Of je nou immigrant bent, of hulpverlener, of gescheiden vader, of crimineel. En de maatschappij wil jou niet helpen, want ze schamen zich voor jouw gedrag. Iedere dakloze persoon die ik ken schaamt zich voor hoe er met ons wordt omgegaan. Ik voel me nu door de ETHOS-telling wel echt geteld, maar niet gezien.'

Aanpasser

Ondanks de moeilijke situatie waarin ze verkeert probeert Natasja positief te blijven. Haar geloof helpt haar zich staande te houden. 'Bij stress reageert je brein heel primair. Je gaat vluchten, vechten, bevriezen of je aanpassen. Ik ben een aanpasser. Altijd.' Ze verwacht dat ze dat ook weer zal doen als het niet lukt om nieuwe woonruimte te vinden en ze weer op straat terecht komt.

'Na die val heb ik hersenletsel, ik blijf een nekhernia te hebben, een oogziekte, bloedende darmen. Ik leef op Nutridrink en babyvoeding en ik kan eigenlijk niet dakloos worden. Maar als ik voor de derde keer in mijn leven dakloos word, dan heb ik een netwerk op de straat die mij een jaar geleden ook opgeraapt heeft. Ik ben een lotgenoot. Dus er zal voor mij gezorgd worden.'

Anoeska

*‘Ik heb mezelf eigenlijk nooit
als thuisloos gezien’*

Anoeska

Anoeska (49) heeft haar leven op de rit. Een leuke man, een woonhuis en een baan als hulpverlener. Twaalf jaar geleden was dat wel anders. Door een burn-out kwam ze in de ziektewet terecht en daalden haar inkomsten zo dat ze uiteindelijk noodgedwongen weer bij haar moeder moest gaan wonen. Drie jaar lang was Anoeska thuisloos- al noemde ze dat toen zelf niet zo.

Op je 37e weer in je ouderlijk huis gaan wonen, dat was wel even wennen. 'Ik had toen al een jaar of vijftien op mezelf gewoond, dus ik vond het een hele lastige stap. Ik voelde heel veel schaamte. Ook nu nog, als ik eraan terugdenk, kan ik het er warm van krijgen.' Anoeska praat rustig en beheerst, maar voelt zich zichtbaar ongemakkelijk als ze vertelt hoe ze twaalf jaar geleden, na jaren stilzwijgen, haar moeder om hulp vraagt. 'Het kostte echt heel veel moeite om te zeggen: het gaat heel slecht met me. Ik denk dat ik mijn trots opzijgezet heb, bij mijn moeder heb aangeklopt en gewoon maar hoopte dat ik bij haar zou kunnen intrekken. Ik wist van tevoren niet hoe ze zou reageren, en een plan B had ik niet.'

Op achterstand

Anoeska zat diep in de problemen en kwam er zelf niet meer uit. Dat durven toegeven, was een enorme overwinning. Jarenlang hield ze de schijn op. 'Ik kon heel goed mooi weer spelen.' Tegen iedereen: familie, vrienden, collega's. Niemand wist wat er aan de hand was.

'Ik heb jarenlang samengewoond en we hadden het financieel prima. We hadden een leuke huurwoning in een leuke wijk. Op een gegeven moment zijn we uit elkaar gegaan en toen moest ik het in mijn uppie doen. Ik werkte toen 24 uur in de week

in een baan waarin ik niet zoveel geld verdiende. Eigenlijk kwam ik al vrij snel op achterstand. Het lukte mij om mijn huur te blijven betalen en de andere vaste lasten, maar het ging steeds meer wringen.'

Geen geld voor eten

Ondertussen was Anoeska aan een deeltijdopleiding begonnen, 'allemaal zelf betaald, omdat ik niet wilde dat mijn werkgever dat betaalde'. Daardoor namen haar financiële problemen toe. 'Je auto gaat een keer stuk, dus ik kreeg steeds meer kosten erbij. Op een gegeven moment ben ik dusdanig in de schulden geraakt dat ik twee weken kon leven en na die twee weken was mijn bankrekening echt diep, diep in het rood. Mijn huur ben ik altijd blijven betalen, maar eten kopen lukte niet meer. Daar kom je nog wel een poosje mee weg als je met je moeder mee kunt eten of jezelf ergens uitnodigt, maar op een gegeven moment kon ik geen brood of warm eten meer kopen. Dan ga je je redden met van die goedkope noedels, of een kopje rijst.'

Eigen schuld

Erover praten of hulp zoeken deed ze niet. Best vreemd als je bedenkt dat ze ook toen al in de hulpverlening werkte.

‘Ik hielp mensen om uit de schulden te blijven, of schulden op te lossen. Maar ik was niet in staat om dat op mezelf toe te passen.’ Waarom niet, daarover heeft ze veel nagedacht. ‘Schaamte, en misschien ook wel een stukje trots, koppigheid en eigenwijsheid. En hier in het oosten is het heel erg van: je zorgt voor jezelf. Je praat vooral niet over je problemen en je laat zien dat het goed gaat.’ Bovendien vond ze dat het haar eigen schuld was. ‘Achteraf kan ik zien dat er gewoon veel te weinig geld binnenkwam en dat ik misschien wel recht had op bijvoorbeeld huurtoeslag, maar destijds heb ik daar niet aan gedacht. Ik had helemaal geen ruimte meer in mijn hoofd om überhaupt te denken aan oplossingen of mogelijkheden.’

Schaamte overwonnen

Door haar financiële problemen kreeg ze ook mentale problemen. ‘Het lukte gewoon niet meer. Ik liep compleet vast, zowel in mijn opleiding als mijn werk.’ Zowel letterlijk, want ze kon bijna niet meer bewegen, als figuurlijk. Door haar burn-out belandde ze in de ziektewet. ‘Het eerste jaar lukt dat dan nog wel. Maar dan kom je in het tweede ziektejaar en dan vervalt er een heel stuk van je inkomen. Dat heeft me genekt.’ Pas toen lukte het haar om haar moeder -haar vader was al jaren geleden overleden- om hulp te vragen. ‘Ik heb mezelf over heel veel trots heen moeten zetten en heel veel schaamte moeten overwinnen.’ Gelukkig mocht ze bij haar moeder in huis komen wonen. Tijdelijk was het idee, maar het werden drie jaar. ‘Achteraf is het voor onze band wel heel goed geweest. Daar ben ik wel heel dankbaar voor.’

Thuisloos

Anoeska heeft zichzelf nooit als dak- of thuisloos gezien. Totdat de organisatie waar ze bij werkt meedeed aan de ETHOS-telling. ‘Ik ben er toen door iemand anders op gewezen dat ik ook thuisloos ben geweest. Zo heb ik mezelf eigenlijk nooit gezien, maar het klopt wel. Ik had geen eigen plek.’ Ook bij haar leefde het idee dat je pas dakloos bent als je op straat leeft, maar inmiddels weet ze beter. ‘Wij moesten bijvoorbeeld ook de mensen tellen die op een vakantiepark wonen. Nooit geweten dat mensen die daar tijdelijk wonen na bijvoorbeeld een scheiding of omdat ze financiële problemen hebben, ook behoren tot de dak- en thuisloze mensen.’ En wat ze zich nu ook realiseert: het kan iedereen gebeuren. ‘Je komt in de ziektewet, je valt in inkomen achteruit, je raakt je baan kwijt of je relatie gaat uit en dan raak je de controle kwijt.’

Controle terugkrijgen

Toen Anoeska haar schulden had afbetaald en weer wat financiële ruimte had opgebouwd, reageerde ze op elke woning die vrijkwam. ‘Op een gegeven moment kon ik een heel leuk klein huisje huren. Weer je eigen plekje hebben en zelf je vloerbedekking, bank en gordijnen kunnen uitzoeken, heerlijk! De controle terugkrijgen, dat vond ik het fijnste.’

Na drie maanden trok haar vriend, tegenwoordig haar echtgenoot, bij haar in. Na het overlijden van haar moeder hebben ze samen het ouderlijk huis kunnen kopen. ‘Dat voelt nog steeds heel onwerkelijk. Ik ben altijd heel bang geweest voor de verantwoordelijkheid die bij het kopen van een woning komt

kijken. En soms vind ik het nog steeds spannend. Dan denk ik: wat gebeurt er als de auto stuk gaat? Of de wasmachine? Bij grotere uitgaven denk ik drie keer na. Alles om maar te voorkomen dat het weer gebeurt.'

Ervaringsdeskundige hulpverlener

Anoeska gebruikt haar ervaringen nu om andere mensen te helpen. 'Ik weet dat iemand zich de ogen uit de kop kan schamen. Ik kan aanvoelen hoe het voelt om schulden te hebben. En ik weet dat iemand ook gekke sprongen kan maken, en grote uitgaven gaat doen die misschien helemaal niet handig zijn. Ik kan doorverwijzen. Juist omdat ik daar zelf die weerstand tegen heb gehad, kan ik daar doorheen kijken en zeggen dat het verstandig is om een stap te maken naar een professional. Hoe meer je in de problemen zit, hoe meer je het idee hebt dat je op je eigen eiland zit. Maar als je er dan uiteindelijk over praat of hulp zoekt, blijkt dat je een van de velen bent.' Dat is dan ook Anoeska's tip: 'Hoe zwart het er ook uitziet, probeer toch, al komt het van onderuit je tenen, om hulp te zoeken.'

Kiz

‘Ik leef van dag tot dag’

Kiz Kiz* (37) is in maart 2024 gevlucht uit Oeganda. In zijn korte tijd in Nederland heeft hij al het nodige meegemaakt. Eerst verbleef hij in een opvang voor vluchtelingen, daarna sliep hij op de bank bij een kennis, toen noodgedwongen op straat en sinds drie maanden verblijft hij in een opvanglocatie voor mensen zonder geldige verblijfspapieren.

‘Ik deel de ruimte met vier andere mannen, afkomstig uit alle delen van de wereld. Iedereen heeft zijn eigen slaapkamer, maar we delen de woonkamer, badkamer, keuken en toilet.’ Kiz, een rustige, goedgeklede man, is blij met zijn gedeelde onderkomen. Hij brengt zijn dagen voornamelijk door met lezen, schrijven en sporten. ‘Ik ben niet zo’n goede kok, dus ik eet veel pasta, fruit en melkproducten. Maar dat is gezond, toch?’

Kiz kwam naar Nederland omdat hij in Oeganda als homo-seksuele man altijd over zijn schouder moest kijken. ‘Het was daar niet veilig voor mij’. Wie in Oeganda tot de LHBTIQ+ gemeenschap behoort, riskeert namelijk een levenslange gevangenisstraf of zelfs de doodstraf.

Geen geldige verblijfspapieren

Na zijn vlucht naar Nederland kwam Kiz terecht in de mallemolen van de asielpcedure. Hij hoopt dat het hem gaat lukken om over een tijd een verblijfsvergunning te krijgen, maar op dit moment is hij een zogenoemd ongedocumenteerd persoon, iemand zonder geldige verblijfspapieren.

De eerste periode in Nederland verbleef Kiz in de vluchtelingenopvang. Toen hij daar niet meer kon blijven, kon hij terecht bij een vriend van iemand die hij kende uit de opvang. Onder-tussen had hij contact gezocht met een organisatie die mensen

zonder verblijfsvergunning begeleidt, en die ging voor hem op zoek naar een woonplek. ‘Het kostte veel meer tijd dan ik had gedacht om onderdak te vinden, dus na een tijdje moest ik weg bij die kennis en belandde ik op straat.’

Slapen onder de brug

Van de bank naar de straat was een hele overgang. ‘Ik bracht mijn dagen door in de openbare bibliotheek of bij een inloophuis voor ongedocumenteerde mensen. Daar kreeg je ontbijt en een warme lunch, maar ze gingen al om drie uur ’s middags dicht, dus daarna vertrok ik dan naar de bibliotheek, totdat ook die ’s avonds zijn deuren sloot.’

‘Soms was ik sterk genoeg om de hele nacht door de stad te lopen. Maar er waren ook nachten dat ik onder de brug sliep, op een plek waar ook andere dakloze mannen verbleven. Ze verwelkomden me, omdat ze mijn situatie begrepen.’ De mannen onder de brug wisselden elkaar af. ‘Ik gebruikte de slaapplek bijvoorbeeld een uurtje of twee, totdat de ander weer terugkwam. Dan ging ik weer rondlopen.’

Hazenslaapjes overdag

Elke nacht was het weer zoeken naar een slaapplek. ‘Het is lastig om een warme en comfortabele plaats te vinden. Dus de

meeste nachten liep ik gewoon rond, van de ene plek naar de andere. Of ik ging ergens op een bankje zitten en dan dommelde ik weg.'

Zijn slaap inhalen deed hij overdag. 'Na het eten in het inloophuis legde ik mijn hoofd op tafel en deed een hazenslaapje. Ook in de bibliotheek deed ik vaak dutjes. Maar daar houden ze niet van slapende mensen, dus ik moest altijd een plek in een hoekje zoeken zodat ze me niet zagen. Of ik moest doen alsof ik een boek las, door het boek voor mijn gezicht te houden. Als ze je zagen slapen, werd je wakker gemaakt.'

Gemakkelijk om je verstand te verliezen

Drie-en-een-halve week leefde Kiz op straat. Een moeilijke tijd. 'Mensen zien dat je dakloos bent. Ze kijken naar je en zien dat er iets niet klopt, dat je bijvoorbeeld niet zo schoon bent. Ik kon me soms wel ergens douchen en de weinige kleren die ik had wassen. Maar als ze droog waren, pakte ik mijn boeltje weer op en ging ik weer op weg.'

'Als je op straat leeft, ben je de hele tijd bezorgd en angstig. Ik ook. Ik was de hele tijd aan het piekeren. En elke keer als er een bericht binnenkwam op mijn telefoon hoopte ik dat ze een plek voor me hadden gevonden. In zo'n situatie is het zo gemakkelijk om je verstand te verliezen.'

Van dag tot dag leven

Kiz hield het leven op straat vol dankzij de steun van de organisatie voor mensen zonder verblijfspapieren. 'Mijn begeleider zei steeds: we vinden onderdak voor je. Hou nog even vol.'

Weten dat er mensen zijn die hun best doen om je uit die positie te halen, is zo belangrijk. Het geeft je hoop. Iets om naar uit te kijken. Dat is echt anders dan wanneer je dakloos bent en niks meer hebt om naar toe te leven.'

'Je moet mentaal sterk zijn en positief en hoopvol blijven. Blijven denken: er komt een opvangplek voor me. Als je dat niet doet, kan het heel snel bergafwaarts gaan.' Kiz leefde van dag tot dag, en doet dat nog steeds. Het is zijn overlevingsstrategie. 'Als vluchteling houd je het alleen maar vol door niet verder vooruit te kijken dan de dag van morgen. Je bent continu in survivalmode.'

Afleiding om niet vast te lopen

Kiz is bezig een boek te schrijven over zijn ervaringen tot nu toe in Nederland. 'Alle tegenslagen, de uitdagingen, de ups en downs. Alle complicaties. Hoe slopend en stressvol het kan zijn, hoe sterk je moet zijn om de asielprocedure hier te doorstaan. Ik heb veel mensen zien instorten, verhalen gehoord van mensen die suïcide plegen. Niet iedereen kan de druk aan.'

Schrijven is voor hem een uitlaatklep. 'Het houdt me bezig. Het leidt me af zodat ik niet helemaal vastloop. En ik lees boeken, veel boeken. Ik kijk documentaires. En ik probeer de Nederlandse taal te leren. Ik probeer mezelf te blijven ontwikkelen.'

*Kiz is een alias. Voor de veiligheid van Kiz gebruiken we niet zijn echte naam, maar die is wel bij ons bekend.

Van inzicht naar actie

Van inzicht naar actie

Om dak- en thuisloosheid te voorkomen en uit te bannen, is inzicht in de aard en omvang van het probleem essentieel. De ETHOS-telling biedt gemeenten waardevolle informatie over het aantal dak- en thuisloze mensen en hun leefsituaties. Een belangrijke vraag is vervolgens hoe deze inzichten kunnen bijdragen aan het oplossen van dak- en thuisloosheid. Uit gesprekken met contactpersonen in de regio's die deelnamen aan ronde 1 en 2 van de ETHOS-telling (in 2023 en 2024) blijkt dat deze inzichten in verschillende regio's leiden tot concrete maatregelen en beleidsontwikkeling voor het voorkomen en beëindigen van dakloosheid.

'Gemeenten kunnen het verschil maken door het stigma rondom dakloosheid weg te nemen, juist bij alledaagse procedures zoals briefadresaanvragen of woningtoewijzing.'

Carlos Weijers, Projectleider Actieplan Dak- en Thuisloosheid
Gelderland-Zuid

1. Nieuwe kijk op dakloosheid

De toepassing van de ETHOS-definitie en het gebruik van concrete casuïstiek heeft in veel regio's geleid tot beter inzicht in wat dak- en thuisloosheid inhoudt. Professionals en beleidsmakers geven aan dat hun beeld van dakloosheid is veranderd: zij zien nu ook mensen in minder bekende situaties – zoals jongeren die bij vrienden op de bank slapen of gezinnen die noodgedwongen in een vakantiehuisje verblijven. Dit helpt hen om breder te kijken en ook voor deze mensen oplossingen te zoeken.

2. Urgentiebesef en handelingsperspectief

De ETHOS-tellingen hebben in deelnemende regio's geleid tot sterk toegenomen urgentiebesef. Niet alleen in de centrumgemeenten, maar ook in kleinere regiogemeenten waar de problematiek voorheen nog minder zichtbaar was dan in de centrumgemeenten. Regio's geven aan dat de telling 'de vinger op de zere plek legde' en hielp om de problematiek van dak- en thuisloosheid zichtbaar te maken. Niet alleen voor bestuurders en beleidsmakers, maar voor alle partijen die dak- en thuisloze personen in beeld hebben en daarmee een onderdeel van de oplossing kunnen zijn. Voor het eerst is er feitelijke onderbouwing waarmee het gesprek gevoerd kan worden: niet op basis

van aannames, maar op basis van data. Die helderheid brengt beweging: het maakt duidelijk waarom actie nodig is en waar deze nodig is.

3. Beleid in beweging

De resultaten van de telling helpen regio's bij het concretiseren van beleid en het stellen van prioriteiten. Verschillende regio's zijn inmiddels gestart met het ontwikkelen van beleidsplannen, concrete woonoplossingen en preventieve maatregelen.

'De cijfers zijn zorgwekkend, vooral door het aantal getroffen kinderen en jongeren en de duur van hun dakloosheid. Slechts 10% van de doelgroep wordt bereikt met de huidige voorzieningen, wat de vraag oproept of deze toereikend zijn.'

Saskia Lekkerkerker, Beleidsadviseur
Maatschappelijke Zorg Leidse Regio

Er is onder meer gewerkt aan:

Het opstellen van woonzorgvisies waarin specifieke aandacht is voor mensen in alle leefsituaties van dak- of thuisloosheid volgens ETHOS-Light;

Herziening van de regels en voorwaarden voor de aanvraag van urgentieverklaringen voor sociale huurwoningen;

Het maken van prestatieafspraken met woningcorporaties op basis van de resultaten van de telling;

De herziening van een convenant huisuitzettingen en verruiming van het tweedekansbeleid;

Het mogelijk maken van het delen van een sociale huurwoning voor een bredere doelgroep;

De opzet van Wonen Eerst-projecten voor jongeren, volwassenen en gezinnen;

Het toegankelijker maken van de opvang voor mensen die voorheen als 'zelfredzaam' werden aangeduid en voor arbeidsmigranten;

De opzet van een financieel ondersteuningsprogramma ('het Bouwdepot') voor dak- en thuisloze jongeren;

Het beter benutten van de mogelijkheden binnen al bestaande voorzieningen voor dak- en thuisloze mensen (het bieden van maatwerk bij de toepassing van de kostendelersnorm en meer flexibiliteit bij het verstrekken van briefadressen);

Het vergroten van de betrokkenheid van de afdeling wonen van gemeenten en van de wethouders wonen, om de uitvoering van woonoplossingen beter mogelijk te maken.

4. Versterking van samenwerking

De gezamenlijke organisatie van de telling bracht veel uiteenlopende partijen samen. In veel regio's leidde dit tot nieuwe samenwerkingen of nieuwe verbindingen binnen bestaande netwerken. Gemeenten geven aan dat de contacten die tijdens de telling zijn gelegd of versterkt ook daarna waardevol blijven: men weet elkaar sneller te vinden en de gezamenlijke verantwoordelijkheid wordt sterker gevoeld. Deze samenwerking is essentieel, omdat dak- en thuisloosheid een complex en domeinoverstijgend probleem is dat niet door één organisatie of sector kan worden opgelost. Alleen door structurele afstemming tussen alle betrokkenen kunnen effectieve en duurzame oplossingen worden ontwikkeld.

'Organisaties zoals maatschappelijk werk en woningbouwcorporaties en gemeentelijke afdelingen die gaan over bijvoorbeeld inkomen, schulden, wonen en jeugdhulp hadden voorheen geen focus op dak- en thuisloosheid. Deze organisaties weten nu dat zij ook een sleutelrol kunnen spelen in het voorkomen dat mensen dakloos worden. Dat is goud waard.'

Esther van Tilburg, voorzitter van het Netwerk Opvang en Wonen van Regio Meierij en Bommelerwaard

Op weg naar landelijk en structureel inzicht in dak- en thuisloosheid

Op weg naar landelijk en structureel inzicht in dak- en thuisloosheid

Hogeschool Utrecht en Kansfonds streven ernaar om landelijk een helder en betrouwbaar beeld te krijgen van de omvang en aard van dak- en thuisloosheid. Binnen het Nationaal Actieplan Dakloosheid is afgesproken dat alle dak- en thuisloze mensen in beeld worden gebracht op basis van de ETHOS-Light definitie. Vanuit de landelijke politiek is het afgelopen jaar gewerkt aan het verankeren van deze definitie in beleid en wetgeving. In de komende jaren wordt ingezet op een verdere landelijke uitbreiding van de ETHOS-tellingen.

Vierde telronde (2026)

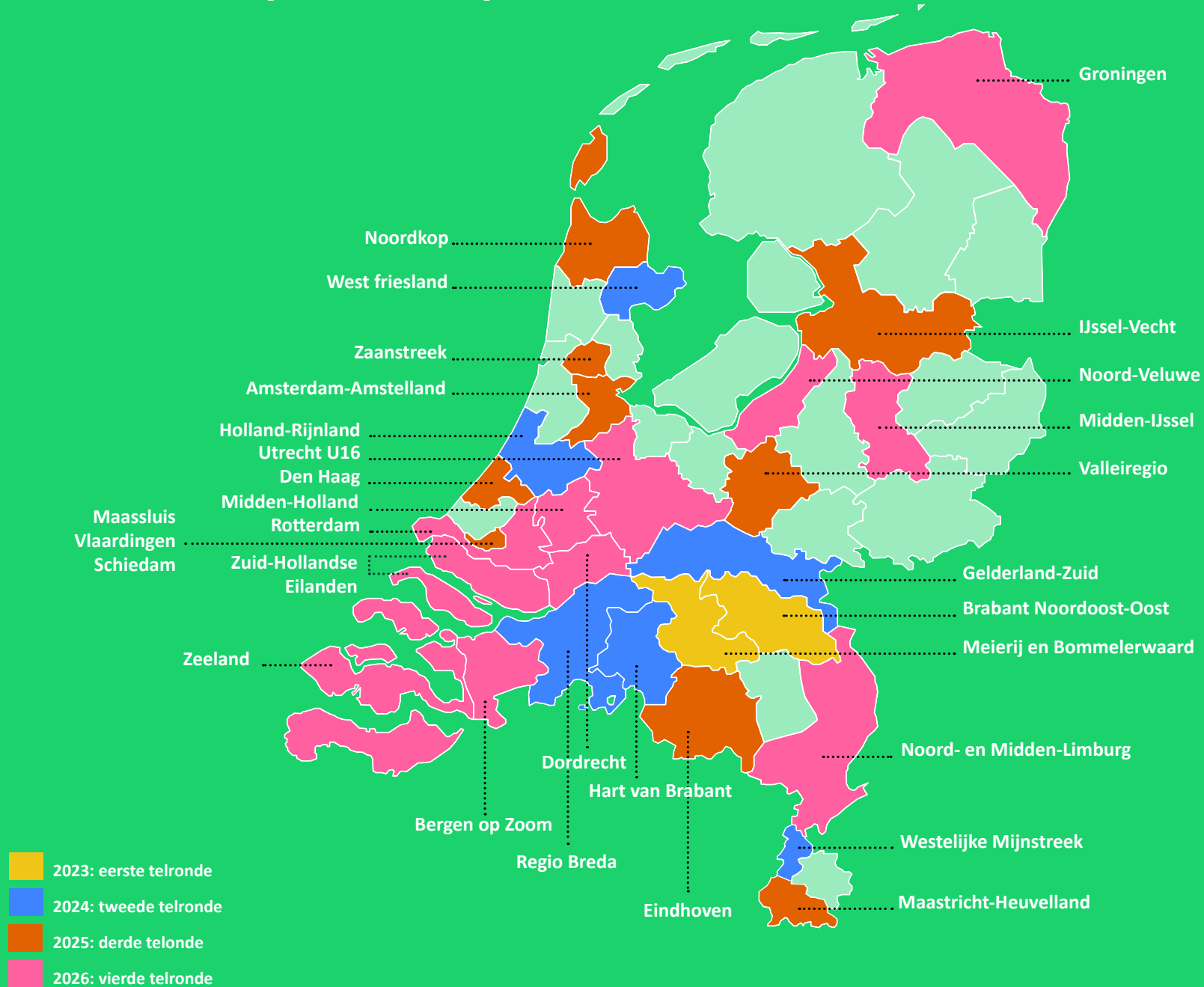
Op weg naar deze landelijke opschaling breiden we het aantal regio's dat deelneemt aan de ETHOS-tellingen opnieuw uit: in 2026 nemen 11 regio's met in totaal 96 gemeentes deel aan de ETHOS-tellingen. Dit zijn: Bergen op Zoom, Dordrecht, Groningen, Midden-Holland, Midden-IJssel, Noord- en Midden-Limburg, Noord-Veluwe, Rotterdam, Utrecht, Zeeland en Zuid Hollandse Eilanden. Daarmee wordt ook in de overige twee G4-steden geteld. De resultaten van de vierde telronde verwachten we in het najaar van 2026. Op basis van de vier telrondes, waarin in totaal 219 van de 342 Nederlandse

gemeenten zijn meegenomen, streven we ernaar een landelijke extrapolatie te maken van het totaal aantal dak- en thuisloze mensen in Nederland.

Groot draagvlak voor herhaaltellingen

Veel regio's die al een telling hebben uitgevoerd, willen dit over vier jaar herhalen. Volgens hen zijn herhaaltellingen essentieel om ontwikkelingen binnen de groep dak- en thuisloze mensen zichtbaar te maken en om te beoordelen of beleid en interventies effect hebben. Ook worden herhaaltellingen gezien als een belangrijk middel om de betrokkenheid van organisaties vast te houden en de urgentie van het vraagstuk blijvend op de bestuurlijke agenda te houden.

Overzicht deelnemende regio's aan ETHOS-telling

1. Ministerie van Binnenlandse Zaken, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid & Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2022). *Nationaal Actieplan Dakloosheid: Eerst een Thuis*.
<https://open.overheid.nl/documenten/ronl-bb529bd58adc8061e5c058d2fe9671197ba6244f/pdf>
2. Edgar, B. (2012). The ETHOS definition and classification of homelessness and housing exclusion. *European Journal of Homelessness*, 6, 219-226.
3. FEANTSA (2018). *ETHOS Light: European Typology of Homelessness and Housing Exclusion. Measurement of Homelessness at European Union Level*.
<https://www.feantsa.org/download/fea-002-18-update-ethos-light-0032417441788687419154.pdf>
4. Wewerinke, D., Schel, S., Kuijpers, M., De Vries, J. & Van Doorn, L. (2023). *Iedereen telt mee. Resultaten eerste ETHOS telling dak- en thuisloosheid regio Noordoost Brabant*. Utrecht: Hogeschool Utrecht.
5. Schel, S., Wewerinke, D., Kuijpers, M., Scheepers, A., Scholten, L., Akkermans, C., De Vries, J., Bruijns, R., & Van Doorn, L. (2024). *Iedereen telt mee! Resultaten tweede ETHOS-telling van dak- en thuisloosheid in 55 gemeenten*. Utrecht: Hogeschool Utrecht.

